

HALO

AYIN SANATÇISI:
HALSEY

BU AYIN TEMASI:

YABANCILAŞMA

BU AYA IŞIK TUTAN BAŞLIKLAR:

FIRÇA DARBELERİ

Edward Hopper'ın New York Movie tablosunda, sessizliğin içinden yükselen derin bir yabancılaşma ve kopukluk duygusu.

PERDE ARKASI

Jean Genet'den çarpıcı bir yüzleşme: Zenciler, kimliğin, aidiyetin ve öfkenin sahnedeki yabancılaşma hali.

İÇİNDEKİLER

Ayın Teması YABANCILAŞMA VE EDEBİYAT	03
Mitolojik Karakter Loki Ve Yabancılaşma	06
Şiir Çevirisi Acquainted with the Night	08
Sanat Köşesi (Film, Dizi, Tablo, Kitap, Tiyatro, Müzisyen)	10
Felsefe YALNIZ KALMAK	43
Satırlar Arası Deneme, Makale	47
Etymology Alienation, Identity, Environment, Bond, Meaning, Emotion	55
Sizden Gelenler	58



Dergimizde yer verdiğimiz “Sizden Gelenler” bölümü için eserlerinizi bekliyoruz.

Eser alımı için:

haloidergisipau@gmail.com

*Analiz yazıları kabul edilmemektedir.

*Eserlerin, o ayın temasıyla uyumlu olma zorunluluğu yoktur.

Yazarlar:

Ebrar ERSİN
Edanur ÇOŞKUN
Ayşe SUBAŞI
Sacide Hilal BALTA
Damla CANKURTARAN
Ömer ŞAHİN
Şevval Nur DEMİRCİ
Nilay AÇIKGÖZ
Batuhan TAMBURACI
Avni TURAN
Berat TUTAŞ
Sinem GÜLER
Rabia TAM
İlayda ALKAN
Sıla ÇAĞLAK
Nazlı Nur KAYMAKÇIOĞLU
Begüm MUTLUTÜRK

Genel Yayın

Yönetmenleri:

Kübra Türkyılmaz
Esila Vunay Yavaş
Zeynep Arıtoprak

Editör:

Zeynep ÜLKER
Ebru BOZAR
Gökçe ERASLAN

Redaktör:

Zeynep ARITOPRAK
Hatice KARATAŞ

Sanat Yönetmeni:

Ezgi ULUÇER

Grafik Tasarımcı:

Ezgi ULUÇER

Kapak İllüstratörü:

Naciye Nur ABBAN

Sosyal Medya

Koordinatörü:

Sacide Hilal BALTA

Web adresi:

haloidergisi.com

Tasarlayan: Halil AYDIN

Instagram:

haloidergisi

YABANCILAŞMA VE EDEBİYAT

Ebrar ERSİN

Bir gün uyanırsın ve bir şeyler değişmiştir. Pencereden giren ışık tanıdık değildir. Annenin sesi, bir yabancıнын sesi gibi gelir kulağına. Sokaklar tanımaz seni, aynalar susar. İçinde bir yer çoraklaşır ve sen, kendini yıllardır görmediğın bir misafir gibi hissedersin. İşte bu kırılğan duygunun adı yabancılaşmadır. Ve insanın kendine en uzak olduğu bu hâl, edebiyatın en kadim meselesidir.

İnsan, önce kendine, sonra dünyaya, sonra kelimelere yabancılaşır. Bu yabancılık bazen bir sokakta başlar, bazen bir kahkahanın ortasında, bazen de hiç gelmeyen bir mektubun bekleyişinde. O andan itibaren hiçbir şey aynı değildir. İçimizde bir boşluk büyür, konuşmalar anlamını yitirir. Edebiyat işte o boşluktan doğar. Bir çığlıktır önce, sonra bir fısıltı olur. Sonra bir kitap açılır ve sen, kendi iç sesini başkasının kelimelerinde bulursun.





Franz Kafka'nın *Dönüşüm*'ü, bu yabancılaşmanın en çarpıcı örneklerindedir. Gregor Samsa yalnızca böceğe dönüşmez; ailesi, işi, bulunduğu toplum ve en çok da kendisi tarafından reddedilir. Bu dönüşüm, yalnızca insanın başka bir insana karşı ne kadar acımasız olabileceğinin değil, insanın aynı zamanda kendine de ne kadar yabancılaşabileceğinin de göstergesidir.

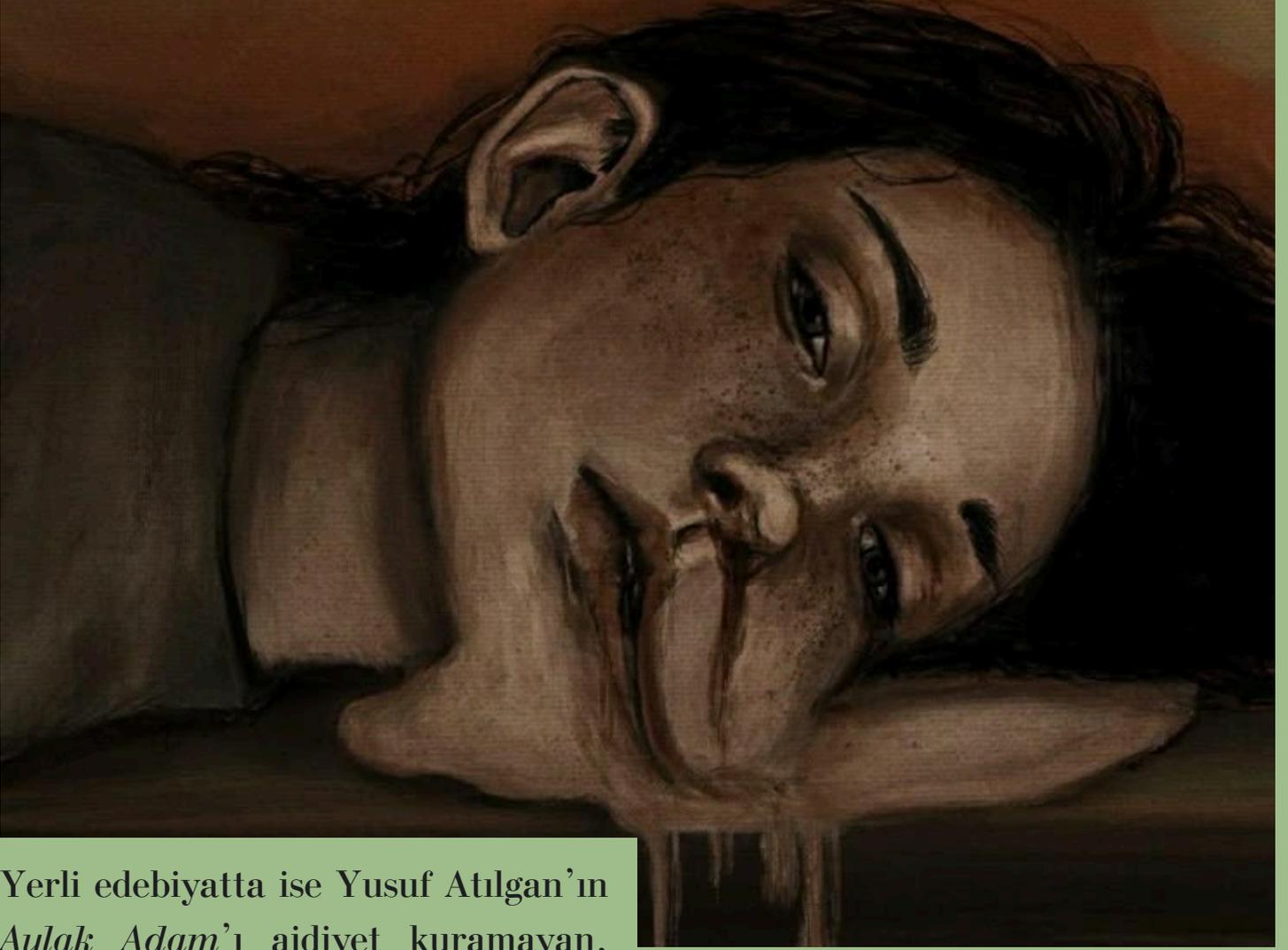
Albert Camus'nün *Yabancı*'sı, hayatın absürtlüğüne kayıtsız kalan bir adamın, toplumla arasında kuramadığı köprünün hikâyesidir. Meursault'un duygusuzluğu, aslında varoluşun anlamına yöneltilmiş sessiz bir sorudur.

Oğuz Atay'ın *Tutunamayanlar*'ı ise bir iç monolog senfonisidir; toplumun beklentilerine sığmayan bir ruhun kendini bulma çabasıdır. Turgut'un Selim'in izini sürerken aslında kendi kimliğini inşa etmeye çalışması, modern bireyin en temel sancısını gösterir.

Virginia Woolf'un *Mrs. Dalloway*'inde, Clarissa'nın bir günde yaşadığı iç hesaplaşma bize; zaman, benlik ve toplumsal roller arasındaki çatışmasını gösterir. Septimus karakteriyle ise savaş sonrası travma ve ruhsal yabancılaşma aynı anda resmedilir.

Jean-Paul Sartre'ın *Bulantı* romanında Roquentin'in çevresine ve kendi varlığına karşı duyduğu tiksinti, varoluşsal yabancılaşmanın en sert anlatımlarındandır.





Yerli edebiyatta ise Yusuf Atılgan'ın *Aylak Adam*'ı aidiyet kuramayan, beklentisi olmadan arayış içindeki bireyin, kalabalık bir şehirde nasıl yalnızlaştığını gözler önüne serer.

Edebiyat, yalnızca bu hikâyeleri anlatmakla kalmaz. Yabancılaşmayı biçimsel olarak da taşır. Parçalanmış anlatılar, bilinç akışları, devrik cümleler... Tüm bunlar, bir zihnin dağınıklığını ve de bir ruhun kırıklığını yansıtır. Okuyucu, okudukça yalnız kalmaz; yalnızlığını tanır, ona isim koyar. Ve bu tanışma, her şeyin başlangıcıdır.

Çünkü edebiyat, yalnızca acıyı anlatmaz; onu paylaşılır kılar. İnsan, en çok sustuğu yerde yazıya dökülür. Kalem, bir pusula olur ve her satır, insanın kendine dönüş yolculuğunda bir işarete dönüşür.

Yabancılaşma, bir kopuş değil, belki de bir çağrıdır. Kendine, içindeki o uzak sese, özlediğin benliğe doğru bir çağrı... Edebiyat bu çağrının yankısıdır. Ve bazen, insanın en çok yabancılaştığı yer, aslında en çok ait olduğu yerdir.

Loki ve Yabancılaşma

Edanur ÇOŞKUN

Norse mitolojisinde birçok ilginç karakter vardır, ama en dikkat çekici olanlardan biri kesinlikle Loki'dir. Loki bazen tanrılara yardım eden, bazen de onlara zarar veren bir karakterdir. Onun bu tutarsız davranışları, aslında derin bir yabancılaşma duygusunu yansıtır.

Loki'nin hikâyesi diğer tanrılardan biraz farklıdır. Öncelikle, Loki gerçek bir tanrı değildir. O aslında bir devdir (Jotun) ama bir şekilde Aesir tanrılarının arasına katılmıştır. Yani ne tam tanrıdır, ne de tam bir dev. Bu yüzden de kendini hiçbir yere tam olarak ait hissedemez. Bu durum, Loki'nin karakterinde sürekli bir aidiyet sorunu yaratır. Kendisini tanrılarının yanında ama aslında dışlanmış gibi hisseder. Bu, onun ilk yabancılaşma hissi ile tanıştığı zamandır.

Loki aynı zamanda sürekli şekil değiştiren bir figürdür. Erkekken bir

kadına dönüşebilir, bir at olabilir, hatta bazı mitlerde bir çocuk bile doğurur. Örneğin, Sleipnir adındaki sekiz bacaklı atı doğuran kişi Loki'dir ve bunu dişi bir at formundayken yapar. Bu tür hikâyeler, onun net bir kimliğe sahip olmadığını gösterir. Bazen ciddiye alınmaz, bazen de ondan korkulur. Loki'nin bu hali, sanki kendi kimliğini bile bilmeyen bir insanı hatırlatır. Bu da onun kendi benliğine yabancılaşmasını gösterir.

Zamanla Loki'nin tanrılarla arası bozular. Özellikle Baldr'ın ölümüne sebep olduktan sonra tanrılar ona çok kızar. Onu bir mağaraya zincirlerler ve başının üstüne bir yılan koyarlar. Bu yılan sürekli zehir damlatır. Loki burada büyük acılar çeker. Bu olay, onun artık tamamen toplumdan dışlandığını gösterir. Ne tanrılarının dostudur, ne de başka biriyle bir bağ kurabilir. Tamamen yalnızdır.

Sonunda, tanrıların son savaşı olan Ragnarök geldiğinde, Loki zincirlerinden kurtulur ve tanrılara karşı savaşır. Yani dışlandığı topluma karşı da isyan eder. Bu da yabancılaşmanın bir başka boyutudur: İnsan önce dışlanır, sonra ise bir zamanlar parçası olduğu topluma karşı çıkararak kendi yabancılığını derinleştirir.

Sonuç olarak, Loki Norse mitolojisinde sadece kötü bir karakter değildir. Onun hikâyesi aslında bir aidiyet arayışıdır. Kendine yer bulamayan, kim olduğunu sorgulayan ve sonunda yalnız kalan bir karakterdir. Bu yönüyle Loki, bugünün dünyasında da birçok insanın yaşadığı duyguları temsil eder: Yalnızlık, kimlik karmaşası ve dışlanmışlık. Belki de bu yüzden Loki karakteri hâlâ çok dikkat çeker ve sevilir.



— *Şiir Çevirisi*

Acquainted with the Night

Robert Frost

I have been one acquainted with the night.
I have walked out in rain—and back in rain.
I have outwalked the furthest city light.

I have looked down the saddest city lane.
I have passed by the watchman on his beat
And dropped my eyes, unwilling to explain.

I have stood still and stopped the sound of feet
When far away an interrupted cry
Came over houses from another street,

But not to call me back or say good-bye;
And further still at an unearthly height,
One luminary clock against the sky

Proclaimed the time was neither wrong nor right.
I have been one acquainted with the night.

Geceyle Tanışık

Çeviren: Ayşe SUBAŞI

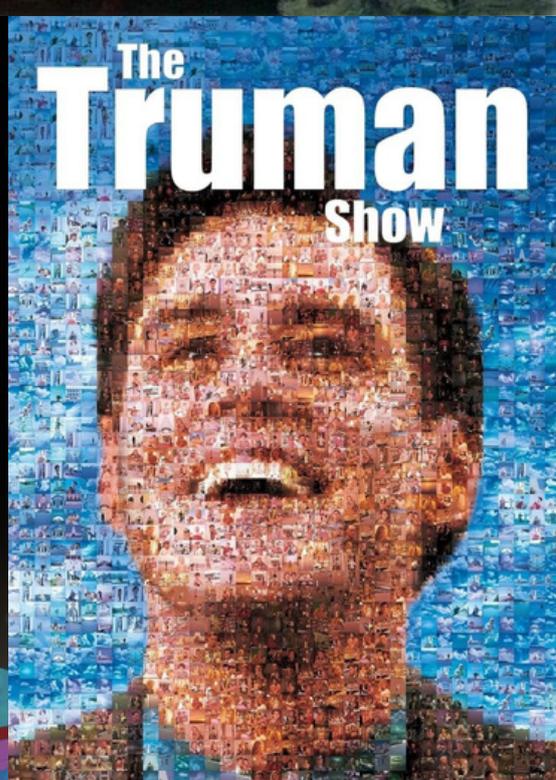
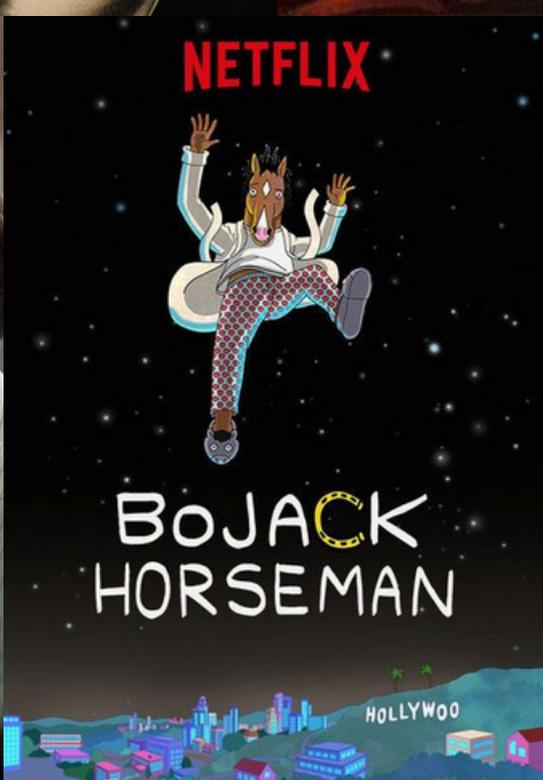
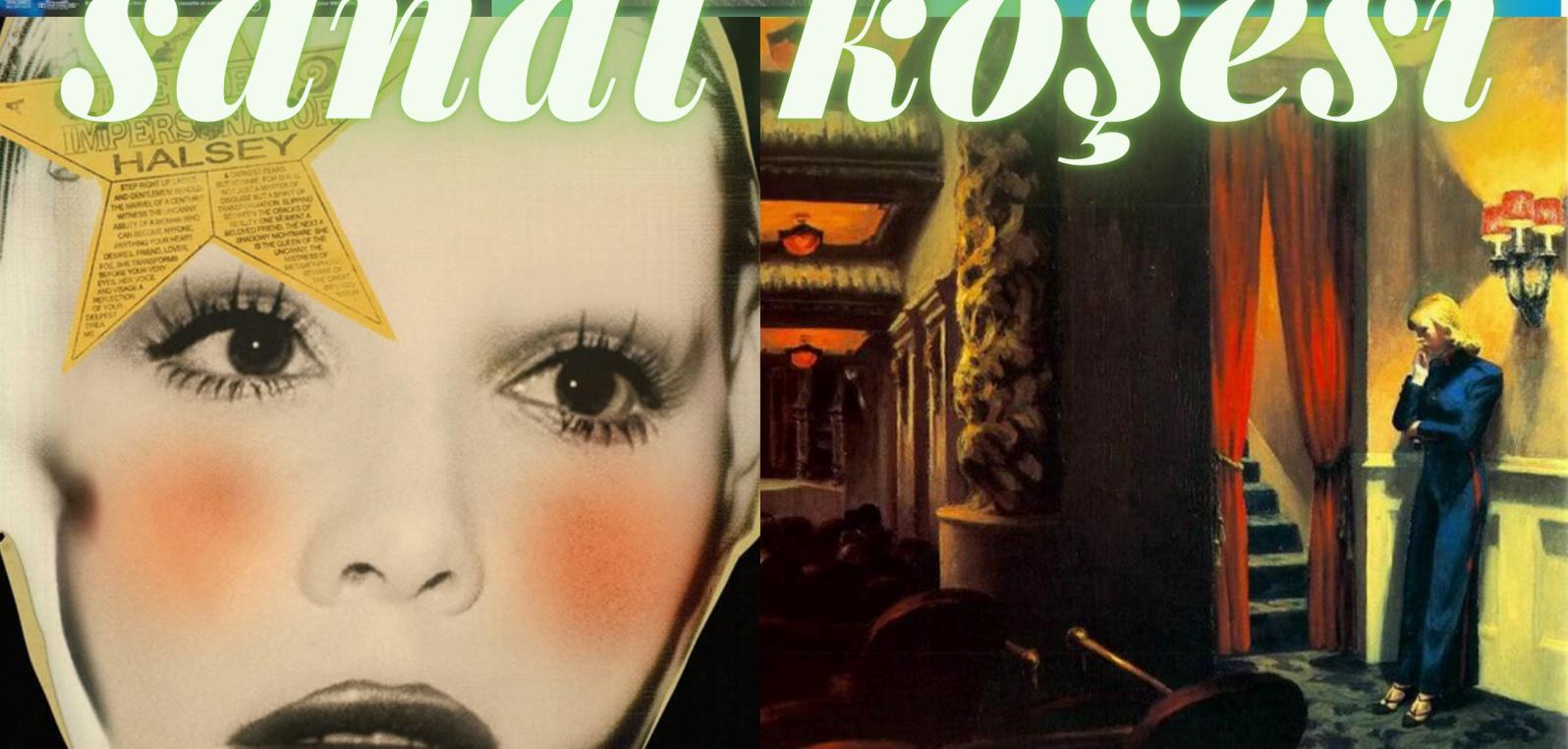
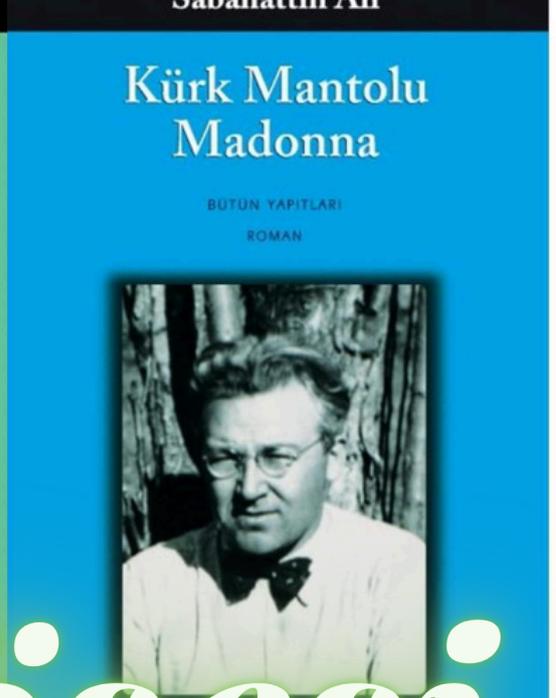
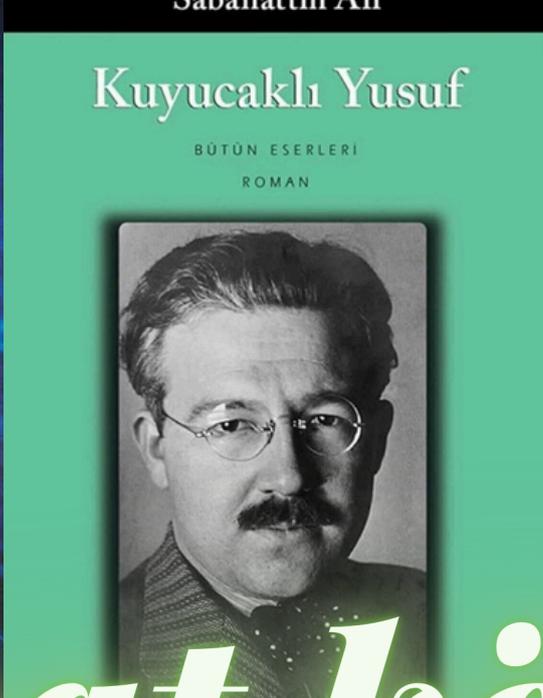
Geceyle tanışık biri oldum çıktım.
Yağmurda yürüdüm, yağmurda döndüm.
En uzak şehir lambasının ötesine yürümüşümdür.

En hüznü kent daracık sokağına bakıp durdum.
Geçtim bekçinin yanından
Ve indirdim gözlerimi, açıklama yapmak istemedim.

Başka caddeden evlere kesilmiş çığlık sesi geldiğinde
Öylece durdum ve ayak seslerini susturdum,

Fakat bir geri çağırış veya veda değildi;
Ve dahası kutsal bir tepede,
Göğe karşı ışıklı bir saatti.

Zamanın ne doğru ne de yanlış olduğunu ikrar ediyordu.
Geceyle tanışık biri oldum çıktım.



İN-YUN

Sacide Hilal BALTA



Past Lives filmi, 2023 senesinde Celine Song tarafından yazılıp çekildi. Çocukluk arkadaşı olan iki kişinin gençlik ve yetişkinlik döneminde yeniden karşılaşıp birbirlerinde aradıklarını bulamamalarını anlatan bu film, büyük bir kitlenin ilgisini çekti. İki kişinin birbirinden uzaklaşması, kimlik çatışması ve yabancılaşma temalarını ele alan film birçok ödüle aday gösterildi ve kazandı.



‘İN-yun’ Korece’de kader anlamına gelir. Ancak bu sıradan bir kader bağındansa, ilişkilerdeki kaderi anlatır. İN-yun’a göre sokakta yan yana geçerken omuzlarınızın değdiği birisi ile bir önceki hayatınızda bir bağınız vardır. Hiçbir şey rastlantı değildir. Sadece artık birbirinize yabancımanızdır.

“Arkanda bir şey bırakırsan, başka bir şey kazanırsın.”

Film Nora'nın ve ailesinin Kore'den Kanada'ya göçme hazırlıkları ile başlıyor. O zamanlar yakın arkadaş olan Nora ve Haesung, birbirleriyle ilk kez çocukluklarında vedalaşıyorlar. Seneler sonra internette birbirlerini araştırırken tekrar denk düşüyorlar. Ancak, elbette ki hiçbir şey hatırladıkları gibi değil. Bu seferde hayatın yoğunluğundan bir kere daha vedalaşıyorlar. Üçüncü karşılaşma ise iki karakter de yetişkinen yaşanıyor.

“Senden sen olduğun için hoşlanıyorum ve sen giden birisin.”



Haesung, Nora için New York'a geldiğinde, bambaşka bir insan ile karşılaşır. Hatırladığı küçük kız artık tamamen Amerika'da yaşamaya adapte olmuş, ayak uydurmak için asimile olmuş, hatta ana dilini bile zor konuşan birisine dönüşmüştür. Hiçbir şey hatırladıkları gibi değildir. Nora, Haesung'un kendi ülkesinin kültürüne bağlılığına şaşırırken, Haesung yirmi dört sene önce ayrıldığı küçük kıızı arar. Past Lives filmi, yabancılaşıma temasını bir insanın sadece kendine ve kökenlerine yabancılaşması olarak değil, aynı zamanda iki insanın birbirine yabancılaşması açısından da ele alır.

Nora artık yalnızca Koreli bir kız değildir. Göç ettikten sonra yeni bir dil öğrenmiş, başka bir kültürün içinde var olmuş, yeni bir kimlik edinmiştir. Artık hem Nora'dır hem Na Young; hem bir göçmen hem bir Amerikalı. Bu bölünmüş kimlik yapısı, onun kendi kökenlerine karşı hissettiği yabancılaşmanın temelini oluşturur. Haesung'un, Kore'den neredeyse hiç ayrılmamış olması; Nora'nın gözünde hem tanıdık hem



Nora'nın Korece konuşurken kelimeleri hatırlamakta zorlanması, aslında onun yalnızca kültürel olarak değil, dil düzeyinde bile geçmişine yabancılaştığını gösterir. Dil, geçmişle ve kimlikle olan bağı koruyan en güçlü araçlardan biridir. Nora'nın bu bağı kısmen yitirmiş olması, Haesung'la olan iletişimini sadece kelimelerle değil, duygusal olarak da zayıflatır. Konuştukları dilin kendisi bile artık ortak değildir.

Nora, Haesung ile birlikteyken ilk kez kendine ve kökenlerine karşı ne kadar yabancılaştığını ve uzaklaştığını anlıyor. Haesung'un otuzlu yaşlarında halen ailesi ile yaşaması, fikirleri ve hareketleri ona artık bu sosyal yapıdan ne kadar uzak olduğunu hatırlatıyor. Ancak aynı zamanda ne kadar yakın olduğunu da hatırlıyor, çünkü kendisi de Haesung kadar Koreli.

Haesung'un New York'a gelişi fiziksel bir yakınlık yaratır gibi görünse de aslında aralarındaki mesafeyi daha da keskinleştirir. Şehir, yabancı bir mekân olmanın ötesine geçip, onların duygusal bağına kuramadıkları bir alana dönüşür. Nora'nın yaşadığı ev, Haesung'un gözünde onun ne kadar farklı bir hayata ait olduğunu simgeler. Aynı mekân, iki kişi için bambaşka anlamlar taşır; biri için ev, diğeri için yabancı bir yer.



“Ya bu da geçmiş bir hayatımızsa ve biz şimdiden bir sonraki hayatımızda birbirimiz için başka yerlerdeyse? Sence orada neyiz?”

Filmdeki geçmiş yaşam fikri sadece metafiziksel bir anlayış değil, aynı zamanda karakterlerin eski benlikleriyle bağlarının kopuşunu temsil eder. Zira Nora artık çocukken hayalini kurduğu kişi değildir, Haesung da onun hatırladığı kişi olmaktan çıkmıştır. İkilinin bir sonraki hayatta yeniden bir şeyler olmak istemesi, aslında birbirlerine değil, eskiden oldukları kişiye karşı duydukları özlemi gösterir.

Bu noktada film, aşkı da sorgular. Nora ve Haesung gerçekten birbirlerine mi âşıktır, yoksa geçmişte bıraktıkları versiyonlarına mı? Belki de birbirlerine değil, olmak istedikleri kişilere, olamadıkları ihtimallere âşıktırlar. Bu da onların bugünkü hâleriyle kuramadıkları bağın nedenidir: Çünkü geçmişin hayalini kurdukları insanlar, artık yoktur.



Film boyunca aralara serpiştirilen uzun sessizlikler, karakterlerin iç dünyalarını açığa çıkardığı kadar, aralarındaki yabancılaşmanın da ifadesidir. Sessizlik, bazen sözcüklerden daha çok şey anlatır. Film, izleyiciyi bu boşluklarda düşünmeye zorlar ve onları da bu yabancılaşmanın bir parçası hâline getirir.

Truman Show: “Simülakrlar Dünyası”

Damla CANKURTARAN

Truman Burbank'ın hayatı doğduğu andan itibaren bir televizyon programında geçer. Kendisi farkında olmadan 7/24 canlı yayınlanan bir programın yıldızı olan Truman, hayatı boyunca yaşadığı şehir Seahaven'dan ayrılmaz. Etrafındaki her şeyin; eşi, ailesi, arkadaşları ve hatta yaşadığı şehrin bile yapay bir gerçeklikten ibaret olduğunu adım adım fark eder. İlk olarak bu yapay dünyada bazı bozulmalar meydana gelir: Gökyüzünden yıldız sanılan bir ışık düşer. Sonrasında ise Truman, her şeyin kendini tekrar ettiğini fark eder. Olaylar aynı döngüde ilerlemektedir. Aynı arabalar, aynı replikler, aynı insanlar ama farklı roller... Şüphe içinde yaşamaya başlayan Truman, bir şeylerin ters gittiğinin farkına varır. Seneler önce ölmüş babasını yolda görmesi ve eşinin evlenirken çekilen fotoğraflarında yalan işaretini yaptığını fark etmesi ile gerçekler

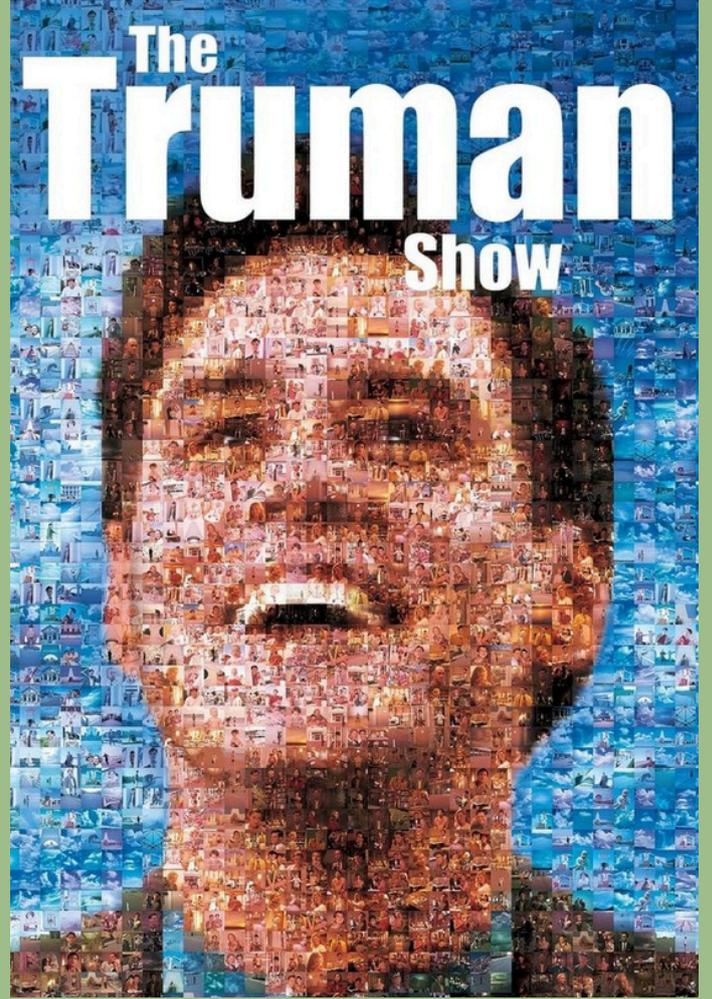


yüzüne vurur. Herkes bir yalanı oynarken Truman lisede beğendiği kız Sylvia'yla istediği hayatı yaşayamamıştır bile. Sylvia ise tüm bunlara dayanamayıp gerçekleri söyler ancak babası rolündeki kişi onun akli dengesi olmadığını söyleyerek konuyu kapatır. Korkularının üstüne giderek bir gece kimseye haber vermeden kaybolan ana karakterimiz denizin sonunda kartondan yapılmış duvar halindeki yapay gökyüzüne çarpar. Daha sonra burada bir kapı bulan Truman sahte hayatıyla vedalaşır.

Yapay Kasaba, Oyuncular, Planlı Hayat...

Peki, kendini kurtarmış sayabileceğimiz Truman bunca yapaylığın içinde normal bir hayat mı sürdürüyordur? Cevap, Truman'ın gerçekliğe nasıl ulaştığına dayanıyor. *Yabancılaşarak.*

Truman'ın yaşadığı dünya *simülakrlar* dünyasıdır. Jean Baudrillard'a göre simülakra, sonunda "gerçeklik" izlenimi veren, zamanla gerçekliğin yerini alan bir temsildir. Truman, simülakrın yüzünden yabancılaşma yaşar. Bunlardan ilki *gerçeğe yabancılaşmadır*. Truman içinde yaşadığı dünyanın gerçekliğini sorguladıkça o dünyaya olan güvenini kaybeder. Truman'ın yönetmen Cristof'a "*Hiçbir şey gerçek değil miydi?*" diye sorması bunun en iyi örneklerinden biridir. İkincisi *toplumsal yabancılaşmadır*. Truman'ın tanıdığı herkes birer oyuncudur. Arkadaşı rol yapıyordur, eşi ürün tanıtımı. Herkes yalnızca ezberlenmiş repliklerden ibarettir. Truman hiçbir şeyle bağ kuramamaya başlar ve son olarak



kendine yabancılaşır. Evlendiği kişi, yaşadığı yer, çalıştığı iş hepsi bir senaryodan ibarettir. Her günü aynı, sabit ve düzenlidir. Özgür ifadesi bile ona yabancıdır. Kendi istekleriyle hareket edememektedir. Fakat Truman, kendi senaryosunun yazarı olmaya kararlıdır. Yönetmen Cristof'a "*Siz hiç kafamın içine bir kamera koymadınız.*" diyerek karşı çıkması onun simülakr dünyası içinde yabancılaşarak kendini keşfetmesini simgeler.

Kişinin i dünyası sadece onun kontrol edebileceği, dış etkenlerden uzakta kendine ait bir dünyadır. En sonunda Truman tekneye biner, fırtınada ölme riskini göze alır, seçimini yapar ve yeni hayatına o meşhur sözleri ile başlar. *“Günaydın! Olur da sizi bir daha göremezsem; iyi günler, iyi akşamlar ve iyi geceler!”*



TROIS COULEURS: BLEU

Ömer ŞAHİN

Başta Fransız sineması olmak üzere, usta yönetmen Krzysztof Kieślowski'nin dünya sinemasına kazandırdığı “Üç Renk” üçlemesinin ilk filmi olarak karşımıza çıkan “Üç Renk: Mavi”, temelinde “özgürlük” temasını ele alıyor. Bunun yanı sıra Kieślowski; yabancılaşma, sosyal izolasyon ve acı ile başa çıkmanın da altını büyük bir başarıyla çiziyor.

Dilerseniz şimdi, başlıklar halinde bu “Mavi Konçerto”nun detaylarında birlikte kaybolalım:

YAŞAMA TUTUNMA ÇABAŞI VE KAYBOLMUŞLUK HISSİ

Film, ana karakterimiz Julie'nin ünlü bir besteci olan eşi Patrice ve kızı Anna'yı bir trafik kazasında kaybetmesi ile başlar. Bu kaza sonrasında ana karakterimiz, kendini hayatın akışında ilerleyemez halde bulur. Özetle, Julie'nin *anlamsızlık, kaybolmuşluk ve yabancılaşmaya karşı direnişi*, film boyunca izleyiciye derin bir biçimde hissettirilir.



Ancak işin aslı şu ki, yaşanan trajedi ve travmanın izleyicide bıraktığı yaraları daha iyi anlayabilmek için filmin olay örgüsüne ve katmanlarına inmek gerekir. Julie, yaşadığı kaza sonrası gözlerini hastanede açar ve henüz ne olduğunu bile anlayamadan kendini, televizyondan eşinin ve kızının cenaze törenini izlerken bulur.

Bu felaketin dayanılmaz ağırlığı altında kalan Julie, sonu gelmeyen savrulmalar eşliğinde yaşamını sürdürmeye devam eder. Fakat karşısına ne çıkarsa çıksın, kurabileceği bütün olası duygusal bağlardan kendini soyutlar ve yaşamına devam ettiği her an soluduğu havaya bile yabancılaşmaya başlar. Sadece kurabileceği yeni bağlarla kendi arasına duvar örmekle kalmaz, aynı zamanda ‘geçmiş’ hayatındaki eşi ve kızına dair her ne varsa hepsinden vazgeçer. İlişkileri yüzeysel anlamda sonlandırmak zorunda hissetmiş olmanın yaşattığı hüznün ve buhranla başa çıkma konusunda ne zaman ilerleme kaydettiğini düşünse, çok geçmeden yaşadığı kalp sızısı ve

acıyla yüzleşerek defalarca hayal kırıklığına uğrar.

YABANCILAŞMA VE İZOLASYONA KARŞI DİRENİŞ

Günlerin, dakikaların, saniyelerin nasıl geçtiğini idrak edemezken kendisini annesini ziyaret ederken bulan Julie, şahsi olarak aklımdan hiç çıkmayan sinema alıntılarında biri olan şu sözleri söylerken deneyimlediği katlanılmaz izolasyon ve yorgun ağrının emarelerini gözler önüne harikulade bir şekilde serer:

“Artık yapmam gereken tek bir şey olduğunu anladım: Hiçbir şey. Ne mal ne mülk ne hatıralar ne arkadaşlık ne aşk ne de bir bağ istiyorum. Bunların hepsi bir TUZAK.”

Geçmişin hayaletinden yakasını kurtarma edasıyla yanıp tutuşmak ile artık yaşama dair olumlu olası hiçbir ihtimali arzulayamamak arasında sıkışıp kalmak... Ne acı dolu bir çelişki ne feci bir gelgit.

Zaman geçerken, kimsenin kendisini tanımadığı bir semtte, yabancı olduğu bir kafede tek başına otururken, bir sokak müzisyeni, kocasının tamamlayamamış olduğu konçertosunu andıran bir müzik çalar.

O andan itibaren, her ne kadar bu müzikten koşar adımlarla kaçmaya çalışsa da artık bir noktada, sürekli olarak onu rahatsız eden bu hayaletler, geçmişten kurtulmaya çalışmanın özgürlüğü getirmediğini anlamasına neden olur.

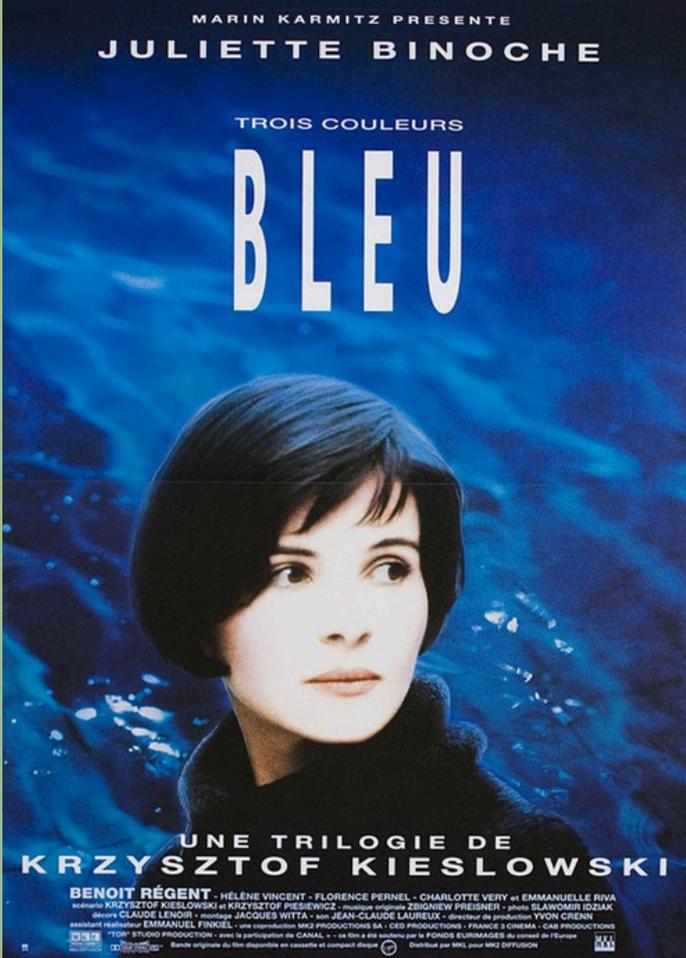


Artık o konçertodan kaçmak yerine ona sıkıca sarılmayı tercih eden Julie, kocasının yarım bıraktığı konçertoyu büyük özveriyle tamamlamak için çabalar.

Beste tamamlandığında, kendini de tamamlanmış hissederek hayata eskisi kadar siyah perdeler inmiş şekilde bakmamayı kendisine zor da olsa öğretir ve önünde uzanan geleceğe kollarını açıp teslim olur.

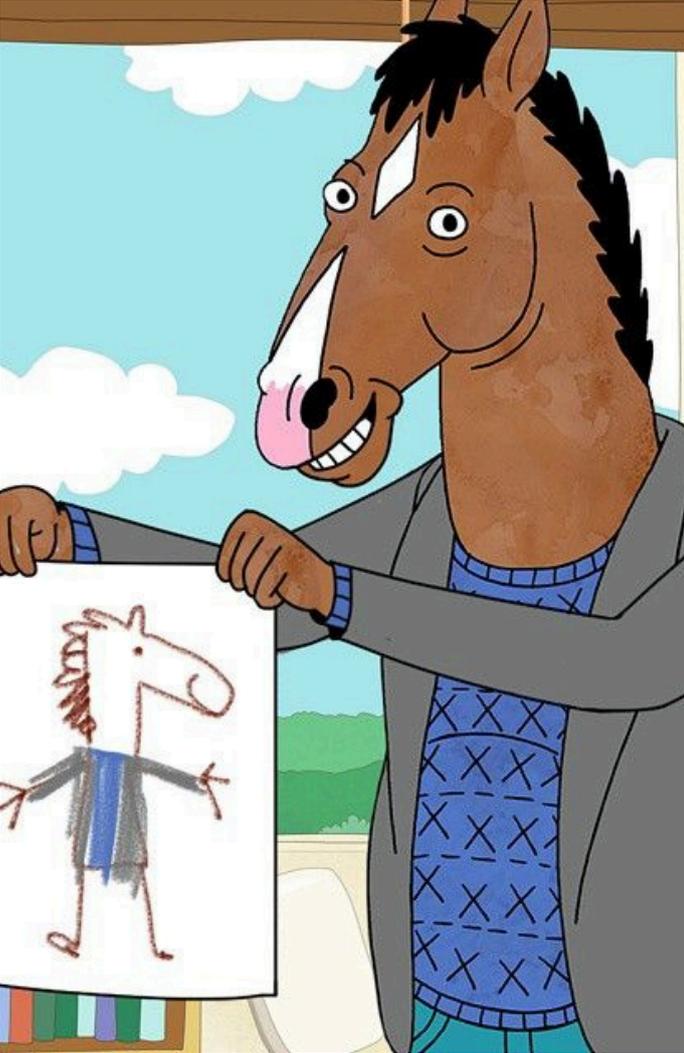
Aslında filmin bütünü ve konçertonun yapısının da Julie'nin yaşadıklarının yansımından bir farkı yoktur:

Can alıcı ve hızlı bir giriş, dingin ilerleyen bir süreç ve anlam bulmuş bir sonuç.



İçindeki Boşlukla Yaşamak: BoJack Horseman Üzerinden Yabancılaşma

Şevval Nur DEMİRCİ



BoJack Horseman bir animasyon dizisinden çok daha fazlasıdır. İlk bakışta hayvan ve insanların bir arada yaşadığı absürt bir olay dizisi gibi görünse de derine inildiğinde öyle bir noktaya dokunuyor ki, dizinin sonlarına doğru kendimizi birçok düşünürle aynı soruyu sorarken buluyoruz: "Bu hepimize oluyor galiba?"

BoJack Horseman ilk sezonunda Hollywood'u diğer bir deyişle Hollywoo'u eleştirdiği düşünülse de aslında modern dönemdeki bireyin yalnızlaşmasını, kimlik krizlerini ve şöhretin anlamsızlığını sessiz bir biçimde işlenmektedir.

BoJack Horseman karakteri bir sitcom dizisi olan Horsin' Around sayesinde büyük bir başarı yakalamış ve şöhrete kavuşur. Fakat dizinin sona ermesiyle beraber kazandığı ün ve başarı geride pek de anlamlı bir hayat bırakmaz. BoJack yavaş yavaş kendinden uzaklaşmaya başlar. Sabahları alkolle uyanır, kendi dizisine gülmek için kendini zorlar hatta bir röportajında kendi varlığını küçümser şekilde konuşur.

"Sometimes I feel like my whole life is just a series of loosely-related wacky misadventures."

Şöhretin aslında insanı gerçeklikten uzaklaştırdığı ve BoJack'in kendi hayatına dair artık bir anlam kuramadığı görülmektedir. Sadece kendisinden değil, çevresinden de uzaklaşmaktadır. İlk sezonda bulunan Todd Chavez, Princess Carolyn ve Diane gibi karakterlerle olan bağları giderek zedelenir.

BoJack'in bütün sezon boyunca peşinde koştuğu şey geçmişindeki travmalarından dolayı ortaya çıkan onaylanma ve görülme arzusudur. Bojack bu arzusunu yalnızca iç

dünyasına ulaşabilirse tatmin edebilir ancak oraya ulaşması imkansız gibi gözükmektedir.

İkinci sezonda BoJack'in kariyeri Secretariat filmiyle yükselişe geçer. Yeni bir aşk yaşar ve yeni biri olmaya çalışır. Her şey onun için bir kurtuluş gibi görünür. Ancak BoJack kurtulmaktan ziyade daha çok geçmişine çekilir ve görünürde iyi olmak için çabalar. Sezonun sonunda Todd'un BoJack'e söylediği bu sözler sitemden çok daha ötedir:

"You can't keep doing shitty things and then feel bad about yourself like that makes it okay!"

Bu an, yıllardır vicdanını rahat tutabilmek için kullandığı duygusal döngünün ortaya çıkışıdır. Özürleri bir değişimin değil, geçici rahatlığı yaşama çabasıdır ve Todd'un sözleriyle gerçeklik bir daha yüzüne çarpar. Kendini kötü hissetmek, başkalarına verdiği zararı ortadan kaldırmaz.

Üçüncü sezonda ise BoJack çok daha yalnızdır, çevresi giderek daralır. Sarah Lynn geçmişten gelerek

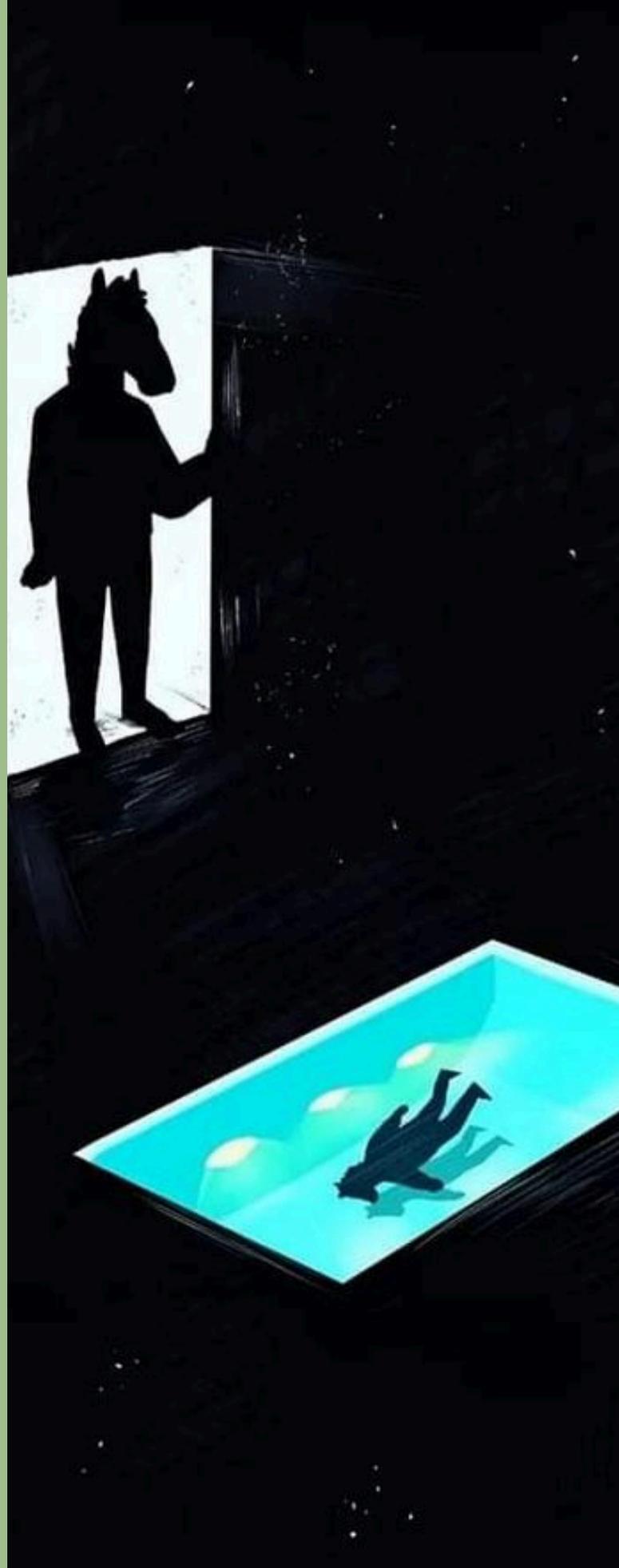
tekrar hayatına girer ve Bojack onu da kendi uçurumuna sürükler. *Thats Too Much, Man!* bölümünde birlikte çıktıkları madde yolculuğu, yabancılaştırmanın hissizliğe dönüşmesidir. Bojack bu sözüyle, boşluğu en açık haliyle özetler.

"I need to feel something."

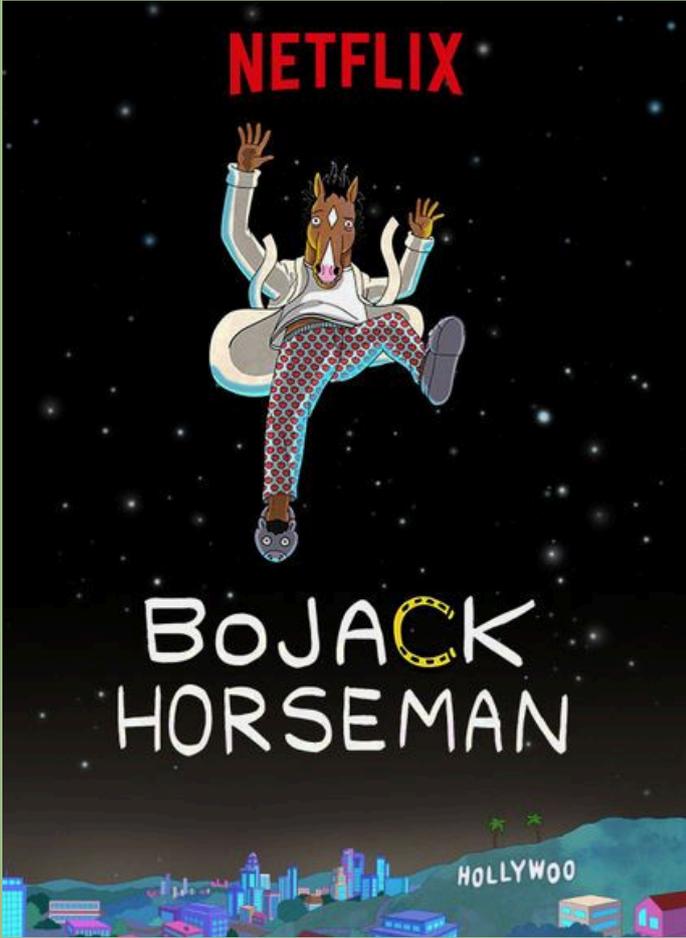
BoJack için artık his yoktur, hiçbir şey hissedememektedir. Sarah Lynn'in aşırı dozdan ölümü ise BoJack'in tam anlamıyla hiçliğe teslim olduğu andır. Bu anı unutmaya çalışır. Hatırlamaktan, hissetmekten kaçarak insanlıktan da uzaklaşmaktadır.

Dördüncü sezonda BoJack'in köklerine inilir. Annesi Beatrice'in ve ailesinin travmaları yalnızca bir anne-oğul çatışmasını değil bugünkü halinin nesiller boyu aktarılan travmalar zinciridir. Hollyhock'un ortaya çıkışı BoJack'e bağ kurma ve iyi biri olma şansı verir; ancak bu umut kısa sürede utanma ve geri çekilmeye evrilir.

Beşinci sezonda, BoJack'in Philbert dizisi ile gerçeklik ve rol arasındaki



sınırları silinir. Oynadığı karakterle adeta iç içe geçer. BoJack'in Gina'ya sette şiddet uyguladığı bölüm ise sarsıcı anlardan birisidir. BoJack sadece kendisi unutmak istemez, aynı zamanda Gina'ya da bu olayı unutturmak istemektedir. Artık travmalar da BoJack'in hayatında bir performansa dönüşmüştür. BoJack iyileşmek ister ama bunu taşıyacak içsel zemini çoktan kaybetmiştir.



Altıncı sezon, BoJack'in rehabilitasyon sürecini işlemektedir. İyileşmek için birçok çaba gösterir. Ancak çabaları onu kaçınılmaz sona daha çok yaklaştırır. Sarah Lynn'in ölümü kamuya sızmıştır. Bu an BoJack'in yıllarca bastıracağı suçluluğun tekrar ortaya çıkmasıdır. Hollywoo; röportajlar, gazeteler, hepsi BoJack'in geçmişini gün yüzüne taşır. *The View from Halfway Down* bölümü BoJack'in ölümden önceki bilinçaltı yolculuğudur. Finalde hayatta kalır ama yaşam anlamını yitirmiştir. Diane ile yaptığı son konuşma ise kabullenilmiş bir çaresizlik taşımaktadır. BoJack sadece suçluluğuyla, eksikliğiyle ve kayıplarıyla kendini taşıyan bir at olmuştur.

Dizinin kapanış kısmında bir veda yoktur. Yalnızca sessizce yan yana oturan iki insan ve yıldızsız bir gökyüzü vardır. Çünkü bazı hikayeler bitmez; zamanla sessizleşir.



Sessiz Bir Anın İçinde: Edward Hopper'ın “New York Movie”si Üzerine

Nilay AÇIKGÖZ



1939 yılında yapılan “New York Movie” tablosunun sahibi Edward Hopper, hayatının çoğunu New York’un karmaşası içinde yaşayarak geçirmiştir. Şehrin kalabalığından

uzaklaşan insanların yalnız ve düşünceli hallerini ilginç bulmuş olmalı ki, sık sık sessiz mekânları ve içe dönük figürleri resmetmiştir. Bu vesileyle, **modernizm** akımının getirdiği yabancılaşma ve kopukluk hissini oldukça başarılı bir şekilde yansıtmıştır.

Hopper’ın tablolarında birden fazla kişi olsa bile, bu insanların birbirinden uzaklığını ve gözlerindeki boş bakışları çok iyi yakaladığını görürüz. Onun eserlerine bakarken, insanların normalde görmememiz gereken, melankolik ve dalgın anlarına tanıklık ediyormuşuz gibi hissederiz. New York Movie tablosu da bu duyguyu güçlü bir şekilde yansıtır.



Bu tablo, sinemadaki herkes filmin büyüüne kapılmışken, büyük ihtimalle aynı filmi defalarca izlemiş olan ve düşünceleriyle meşgul bir sinema çalışanını tasvir eder. Aynı zamanda tabloda görülen kadın figürü, Hopper'ın eşi Jo'yu model olarak çizilmiştir.

Tablonun yapıldığı döneme, yani 1939 yılındaki Amerika'nın durumuna baktığımızda, borsanın çöküşüyle başlayan Büyük Buhran'ın son zamanları olduğunu görürüz. Herkesin hayalini süsleyen “Amerikan Rüyası” artık hiç olmadığı kadar uzaklaşmış ve bu zor dönemden en çok etkilenenler ise kadınlar olmuştu. İşsizlik en fazla onları etkilemiş, toplum içindeki yerleri daha da kırılğan hâle gelmişti.

Tablodaki insanlar, hayatın sıkıntılarından kaçmak için kendilerini farklı bir

dünyaya kaptırmış; dönemin en yaygın kaçış yöntemlerinden biri olan Hollywood filmlerini izlemektedirler. Biz ise bu sahnenin köşesinde, çalışan kadının hem kendine hem de çevresine yabancılaşmış haline tanıklık ederiz. Aynı zamanda, Hollywood'un kadınlar üzerinde belirlediği kalıplar da, kadının kendi benliğinden uzaklaşmasına ve bu yabancılaşmanın içinde daha da derinleşmesine neden olur.



Tabloda odağın sinema perdesi yerine, hayatın gerçekleriyle yüzleşen bir kadında olması, gerçek hayatın kurgudan farkını vurgular. Dikkatimizi çeken diğer bir detay ise merdivenlerden gelen ışıktır. Bu ışık ve merdivenler, karanlık zamanlar içinde bir çıkış yolunu, bir umudu simgeler. Ancak bu umut, kadının çevresine yabancılaşmış duruşunu düşündüğümüzde, mesafeli bir hale gelir.

Özetle, derine indiğimizde tabloda gördüğümüz sadece düşünceli bir kadın temsili değil, bizim de hislerimizi yansıtan bir figür haline gelir. Çünkü hayatın getirdiği yabancılaşma ve kopukluk hissi hiçbirimizin kaçamadığı benzersiz duygulardan sadece birkaçıdır.

Kaynakça

- Perspective. (2022, March 24). Hopper's New York Movie: Social history in paint. Perspective. <https://perspective.art.blog/2022/03/24/hoppers-new-york-movie-social-history-in-paint/>
- Edward Hopper. (n.d.). New York Movie by Edward Hopper. https://www.edwardhopper.net/newyork-movie.jsp#google_vignette
- National Gallery of Art. (2021, February 19). Hopper's New York Movie: An Artful Look [Video]. YouTube. <https://youtu.be/S583sQ-ieys?si=5zKmuTec2d5hS2BU>
- The Canvas. (2020, December 1). Edward Hopper's "New York Movie" – Explained [Video]. YouTube. https://youtu.be/d1QgvkQ7-AA?si=386WzR_ODIlcQvYG

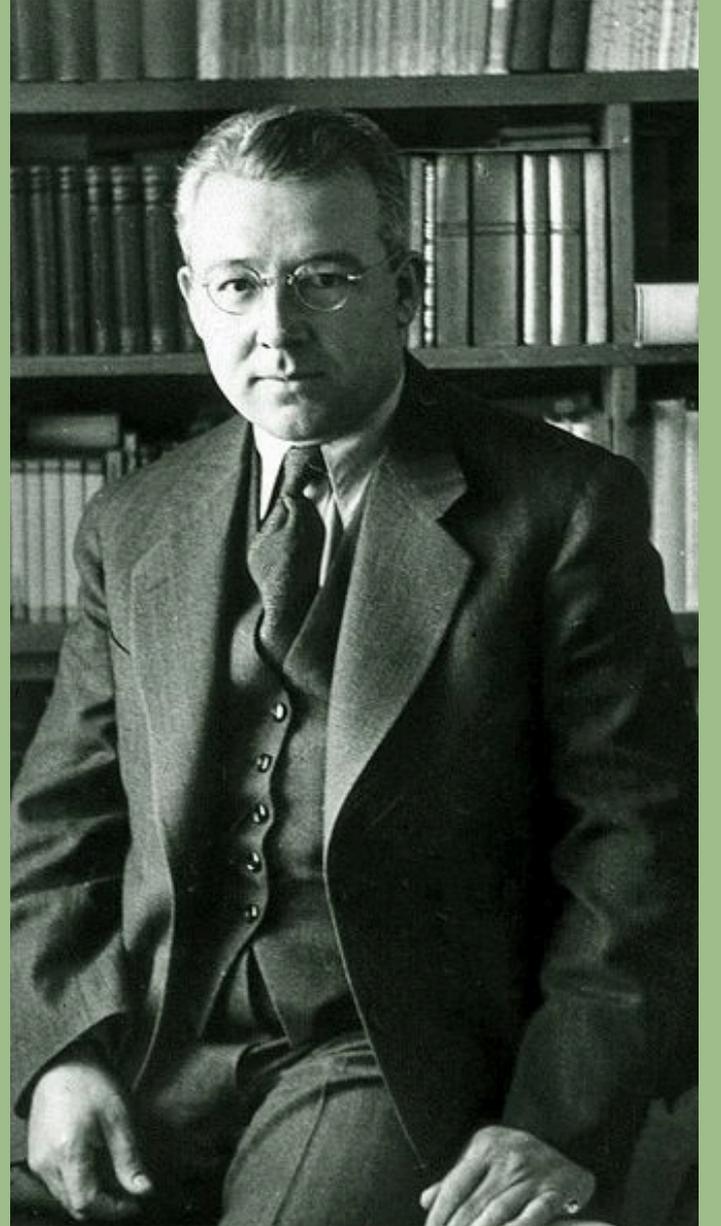
— *Yazarlardan Eserlere*

Sabahattin Ali & Yabancılaşma / Bir Karakter Dosyası:

Batuhan TAMBURACI

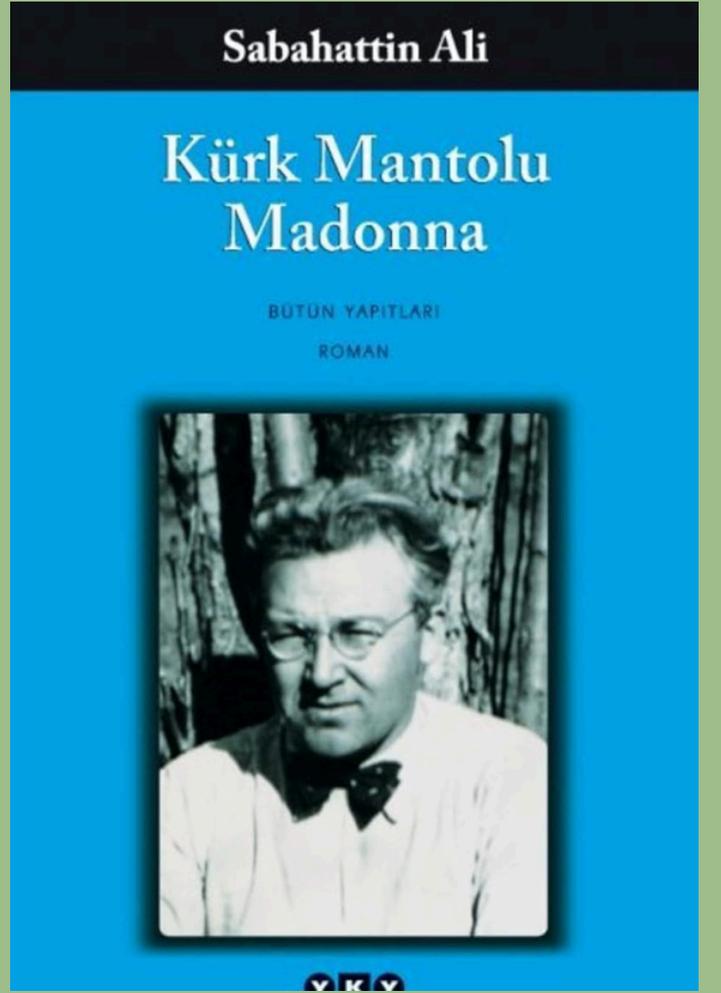
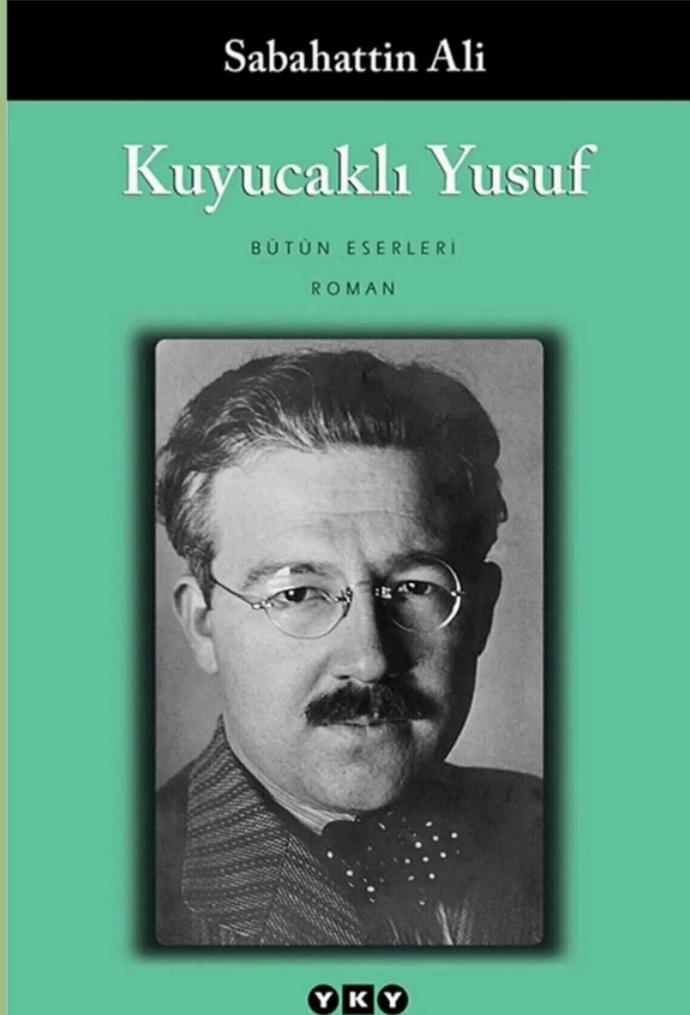
Sabahattin Ali edebiyatımızın en çok bilinen, eserlerinin etkisi halen günümüze kadar ulaşan ve en çok sevilen yazarlarından biridir. 1907’de doğan Ali, kalemiyle ve duruşuyla yakın tarihimize damga vurmuştur.

Sabahattin Ali her ne kadar sevilerek okunsa da kendisi yabancılaştırılmaya ve marjinalize edilmeye maruz kalmıştır. Bir süre Almanya’da eğitim aldıktan sonra Türkiye’ye dönüp Anadolu’da çeşitli illerde yaşayıp Almanca Öğretmenliği yapmaya başlamıştır. Bu durum kendi iç dünyasında bir tezat yaşamasına neden olup kendini yabancılaşmış hissetmesine sebebiyet vermiştir.



Yabancılaşmasının bir diğer nedeni ise olay yaratan geçmiştir. Sabahattin Ali hiciv dolu, eleştirel yazılarıyla her zaman gündem olmuştur. Aldığı cezalar onu toplum nezdinde yabancılaştırmıştır. Bu yabancılaşma ise maalesef ki onun sonu olacaktır.

Yazımda inceleyeceğim karakterler ise sırasıyla Kuyucaklı Yusuf'un ana karakteri olan Yusuf (1937) ve Kürk Mantolu Madonna'nın ana karakteri Raif Bey'dir (1943).



Yusuf trajik bir kahramandır. Roman ise ebeveynlerinin vahşice katledilmesiyle başlar. Yusuf bu sırada daha küçüktür. Sonradan baba figürü haline gelecek olan Kaymakam'ın onu bulup kurtarmasıyla hayatı kökten değişir. Memleketi olan Aydın/Kuyucak'tan Balıkesir/Edremit'e göç eder.

Yusuf'un yabancılaşması işte böyle başlar. O artık evinden yurdundan edilmiş bir evlatlıktır. Her ne kadar Kaymakam Bey onu kendi evladı

yerine koysa da kendini yine de yabancı hisseder. Edremit onun için tanıdık olmayan bir yerdir. En az Oedipus kadar yabancıdır bu topraklara Yusuf. Yeni ortamına kendini adapte etmeye çalışır fakat karakter yapısı buna pek müsaade vermez. Sert mizacı orada yaşayanlarla uzlaşmasında bir engeldir. Çevresindekiler de onu hep bir yabancı olarak görür. Toplumdaki yerini sorgular, sınıf çatışması yaşar.

Diğer karakterimiz Raif Efendi ise epey melankolik biridir. Biz karakterimizin öyküsünü kendi ağzından değil bir anlatıcı vasıtasıyla dinleriz. Raif Bey gençliğinde babası tarafından eğitim alması için Berlin'e gönderilir, yetişip büyüdüğü topraklardan yabancı bir memleketeye göç eder. Orada katıldığı bir sergide aynı Sevmek Zamanı (1965) filmindeki "Halil" karakteri gibi Maria Puder'in portresine aşık olur. Raif Bey görece silik, içine kapanık ve sessiz sakin bir karakterdir. Toplumda yabancılaşmaya meyillidir. Derler ya zıt kutuplar birbirini çeker, belki de bu sebeple Maria'ya bu kadar çekilir.



Raif ve Maria roman boyunca birbirini değiştirir ve dönüştürür. Dolu dizgin bir aşk yaşarlar. Fakat bir problem vardır. Raif Bey kendine yabancıdır. Kendini tanımaz, duygularıyla yüzleşmez. Kendine yabancı olduğu için diğer insanlarla da bağ kurması zor olur. Nitekim Maria'yla ilişkileri de sallantılıdır.



Takvim yaprakları hızlıca koparken Raif Bey'in memleketine dönme vakti gelmiştir. Bilmediği bir şey vardır ki; Maria hamiledir. Maria bir kız çocuğu doğurur ama ömrü vefa etmez. Kızı otel görevlisine emanet eder. Yıllar sonra onunla karşılaşan Raif Bey, kendi kızına da yabancısıdır. Belki hayatını değiştirecek o bir adımı dahi kızına atamaz.

Ülkesine dönüp zamanla masa başı bir iş bulup kendince bir yuva kuran Raif Bey yabancılık hissi ile boğuşmaya devam eder. İş yerindekilere yabancısıdır mesela, kimse onun hakkında hiçbir şey bilmez. Olayın en trajik kısmı ise hala kendine yabancı olmasıdır. Maria'yı sevmesine, ondan bir kız

olduğunu bilmesine rağmen -belki de toplum baskısından dolayı- kendine başka bir aile kurar ancak onlar Raif Bey'i asla umursamazlar. O evde kendine ait bir yer bulamaz, kendi evinde bile bir yabancıya dönüşür. Raif Bey hayatı pişmanlıklarla dolu bir adam olur.

Bu yazıyı Fikret Şeneş'ten bir alıntıyla noktalamak istiyorum.

“Bir aleme indim yalnız / Yerde toprak, gökte yıldız.”

Hepimiz yabancılaşıma yaşıyoruz. Önemli olan kendimize yabancılaşmamamız. Ne istediğimizi bilmemiz, öngörümüze kulak vermemiz. Herkes başka birinin hikayesinde yabancısıdır. Aslolan özümüze sadık kalmaktır.

Jean Genet'nin “Zenciler” (Les Nègres) Adlı Oyununda Kimlik Yabancılaşması

Avni TURAN

*Kellerkeli: “Peki o zaman ne kalıyor
geriye! Tiyatro!*

*Biz kendimizi yansıtmak için
oynayacağız ve yavaş yavaş
kendimizi siyah bir nergis gibi suya
düşüp kaybolurken seyredeceğiz.”*
(36)

Bireylerin kendi kimliklerine yabancılaşmaları ve bu yabancılaşmanın sonucunda kendi bireyselliklerinden ve aidiyetliklerinden uzaklaşmalarının sebebi olarak içinde buldukları topluma entegre olmaya ve öteki olarak algılanmamaya çalışmak gösterilebilir. Bu yabancılaşmanın getirisi olarak kendi kültürlerinden uzaklaşırlar,

bu durum ayrıca egemen topluma ya da kültüre karşı öfke duyulmasına da neden olabilir. Bu duruma örnek verilebilecek karakterler Fransız oyun yazarı Jean Genet'nin 1958 yılında yayınlanan “Les Nègres” adlı oyununda mevcuttur. Oyun, 2000 yılında Ayrıntı Yayınları tarafından dilimize “Zenciler” diye çevrilmiştir. Kitabın başında ilk ne zaman sahnelendiğine dair bir ifade yer alır: “*Andre Acquart'ın dekorları ve kostümleriyle Roger Blin'in sahneye koyduğu, Griots topluluğunca oynanan Zenciler, ilk kez 28 Ekim 1959'da Paris'te Lutèce Tiyatrosu'nda sergilendi*”. Genet, daha sonrasında oyunun nasıl

oyunması gerektiğine dair yönlendirmeler verir: “Bir beyaz tarafından yazılan bu oyun, beyaz bir topluluğa oynanmalıdır. Olur da bir akşam zencilerin oluşturduğu bir seyirci topluluğu önünde oynanırsa, her temsile -erkek ya da kadın- bir beyaz davet edilmelidir. Gösteriyi düzenleyen bu davetliyi şatafatla karşılamalı, törene uygun giydirip, tercihen en öndeki koltukların ortasındaki yerine götürmelidir. Oyun, onun için oynanacaktır. Oyun sırasında, bir projektör bu sembolik beyazı sürekli aydınlatmalıdır. Hiçbir beyaz bu temsili izlemeyi kabul etmezse, o zaman oyuna gelirken girişte, zenci seyircilere beyaz maskeler dağıtılsın. Zenciler maske kabul etmezse o zaman manken kullanılsın.” Bu oyunda Genet, “Hizmetçiler” (Les Bonnes) adlı oyununda Claire ve Solange karakterleri ile yaptığı gibi, yeniden ezilen ve sömürülen karakterleri işler; Erbek’in çalışmasında bahsettiği üzere, “Jean Genet’in beyaz dünyaya duyduğu kin, onu sömürge halklarının yanında olmaya iter. Romanlarında, tiyatro oyunlarında, yazdığı gazete makalelerinin hepsinde bu kini görmek mümkündür” (79).

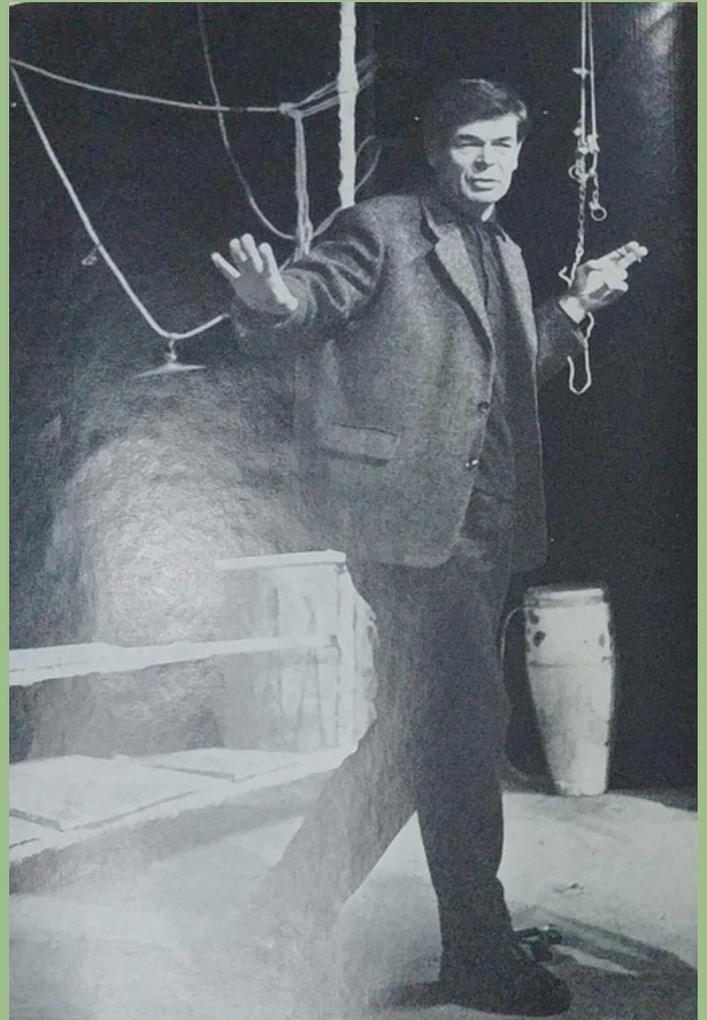


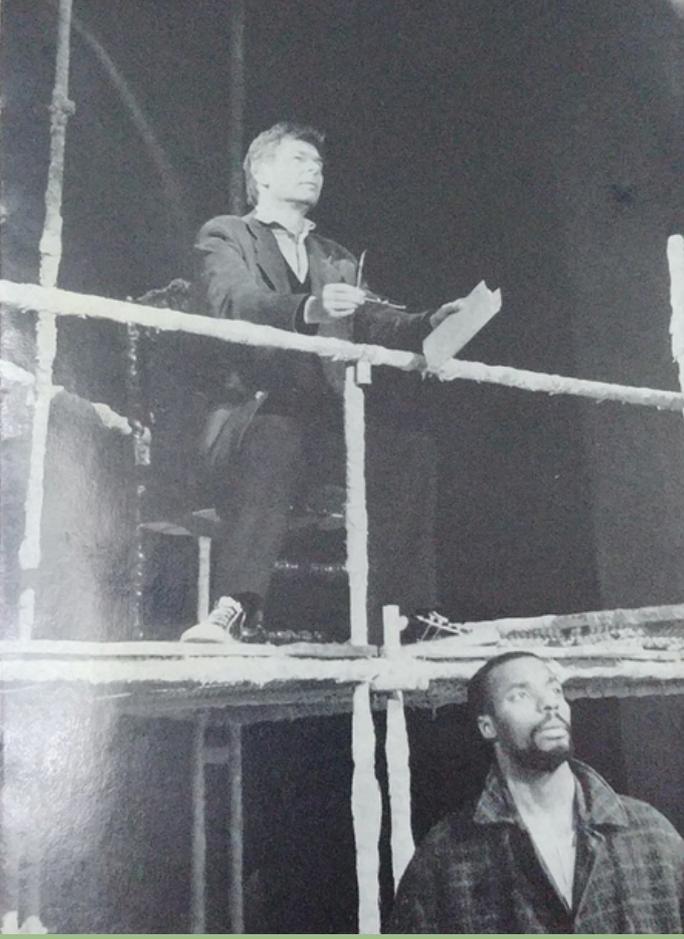
Oyunda “Aziz-Nazarlık-Şehri”, “Ne Köy Olur Ne Kasaba”, “Kellerkeli”, “Yuf”, “Fazilet”, “Uf-Acıdı”, “Saadet”, “Kar”, “Kraliçe”, “Yargıç”, “Uşak”, “Misyoner”, “Vali” isimli karakterler yer alır. Oyun, öldürülen beyaz bir kadının cenazesi ile başlar; diğer siyahi karakterleri yargılayan ve beyaz kadının ölümüne kimin sebep olduğunu sorgulayan Kraliçe, Yargıç, Vali, Misyoner, Uşak gibi beyazları temsil eden karakterler yer alır. Bu iki grup arasındaki çatışma öne çıkar, beyazları temsil eden karakterler ışık, siyahi karakterler ise onların gölgesi diye betimlenir;

Ne Köy Olur Ne Kasaba'nın belirttiği üzere: “Biz gölgelerdik, ışıklı varlıkların tersiydik.” (34)

Siyahi insanların kimliklerine yabancılaştırmaları ve beyazlara karşı kin duymaları Erbek'in (85) çalışmasında belirttiği gibi beyazların ortaya koyduğu “zenci imgesi” yüzündendir. Bu imge yüzünden siyahiler kendilerini belli kalıplara sokmaya çalışırlar çünkü daha da dışlanmaktan çekinirler, sokamayınca da öfke duyarlar. Beyaz kadınlar ondan daha avantajlı bir konumda olduğundan ve toplumda asıl “kadın” olarak görüldüğünden dolayı öfke duyan siyahi bir kadın karakter olan Kar; siyahi erkek karakterleri öldürülen beyaz kadına karşı önceden arzu duymakla suçlar ve kadına duyduğu kendi nefretini şu sözlerle ifade eder: “Aynı şey değil baylar. Sizin ona karşı duyduğunuz kinde birazcık arzu da vardı, yani aşk da vardı. Ama ben, bu kadınlar (Öbür kadınları gösterir.), biz zenci kadınlar, bizim sadece kızgınlıklarımız, kudurmuşluklarımız vardı. O kadın öldürüldüğünde, hiç çekinmedik, korkmadık, orali bile olmadık” (22). Bu arzunun sebebi

ise beyaz kadının estetize edilerek asıl ilginin ve merakın yönlendirilmesi gereken kişi olarak konumlandırılmasıdır. Erbek'in (86) belirttiği üzere bu durumdan ötürü siyahilerin birbirini sevmesine izin verilmez, Ne Köy Olur Ne Kasaba Fazilet'e olan sevgisini özgürce yaşayamaz: “Hayır, hayır, hiçbir zaman bizim için aşk olmayacak...” (36). Bundan ötürü Ne Köy Olur Ne Kasaba'nın kendi kimliğini ve siyah topluma olan aidiyetliğini sorgulamasını da şu sözlerinde görürüz:





“Karanlıklardan, içinde kıvılcımların parladığı karanlıklardan, sizin karanlıklarınızdan korkuyorum. Siz karanlıklarsınız. Benim ırkımın ulu anası, gölge” (35). Bu sözlerinde onun kendi ırkının gölgede kalışını ve öteki olarak konumlandırılışını vurguladığını görürüz. Beyaz insanların yüceltilmesini ve siyahi insanların kötüleştirilmesini ise Uf-Acıdı'nın şu sözlerinde görürüz: “(Mahkeme Heyeti'ne:) Sen, solgun ve kokusuz ırk, sende ne hayvan kokusu ne de bataklıklarımızdan yükselen iğrenç koku var” (24). Uf-Acıdı'nın kendilerini tanımlarken

“[i]s, boya, kömür, zift yetiyor bize” (35) demesi, Ne Köy Olur Ne Kasaba'nın “Afrika o kadar tekin bir yer değildir,” (76) demesi, Vali'nin Afrika'yı tanımlarken “...her şey cüzamlıdır, büyüdür, tehlikelerle, deliliklerle doludur...” (70) demesi ve Misyoner'in de oradan “korkunç bir ülke” (71) diye bahsetmesi sömürülen ve aşağı görülen halklar hakkında yaratılan imgeyi destekler niteliktedir ki bu söylemler siyahiler tarafından da devam ettirilir; Kellerkeli'nin Ne Köy Olur Ne Kasaba'ya beyaz toplum içindeki yabancı konumunu hatırlatan şu sözlerinden bahsedebiliriz: “Onların gözünde sen bir hayalet oluyorsun, ve gitgide onları hayalet olarak korkutacaksın.” (36)

Sonuç olarak, oyunda siyahi karakterlerin beyaz toplum tarafından nasıl dışlandığını ve ötekileştirildiğini görürüz; bundan ötürü beyaz topluma karşı kin duyarlar ya da kendi içlerinde ayrışır. Bazıları da topluma eklemlenmek için beyazların kendileri hakkındaki görüşlerini benimseyip devam ettirirler ki oyunda beyaz topluluğun kendisini

meşrulaştırmak için gölge olarak nitelendirilen siyahlara ihtiyacı olduğu Saadet ile Kraliçe arasındaki şu diyalog ile vurgulanır:

“SAADET: Siz ışüksanız ve biz de gölgeysek eğer, günün bittiği gece oldukça...

KRALİÇE: Ben sizin hepinizi dışarı attıracağım.

SAADET, alaylı: Aptal! Ne kadar sıradan olurdunuz, eğer sizi kabartma gibi ortaya çıkarıveren bu gölge olmasa.” (80)

Kaynakça

- Erbek, İ. S. (2018). Kolonyal Söylemin Yarattığı Nevrotik Siyah ve Nevrotik Beyaz: Jean Genet'in Zenciler (Les Nègres) Oyunu Üzerine Bir İnceleme. Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü Dergisi (26), 77-88.
- Genet, Jean. (1958). Zenciler. Ayrıntı Yayınları.

Cette pièce, je le répète, écrite par un Blanc, est destinée à un public de Blancs. Mais si, par improbable, elle était jouée un soir devant un public de Noirs, il faudrait qu'à chaque représentation un Blanc fût invité — mâle ou femelle. L'organisateur du Spectacle ira le recevoir solennellement, le fera habiller d'un costume de cérémonie et le conduira à sa place, de préférence au centre de la première rangée des fauteuils d'orchestre. On jouera pour lui. Sur ce Blanc symbolique un projecteur sera dirigé durant tout le spectacle.

Et si aucun Blanc n'acceptait cette représentation? Qu'on distribue au public noir à l'entrée de la salle des masques de Blancs. Et si les Noirs refusent les masques qu'on utilise un mannequin.

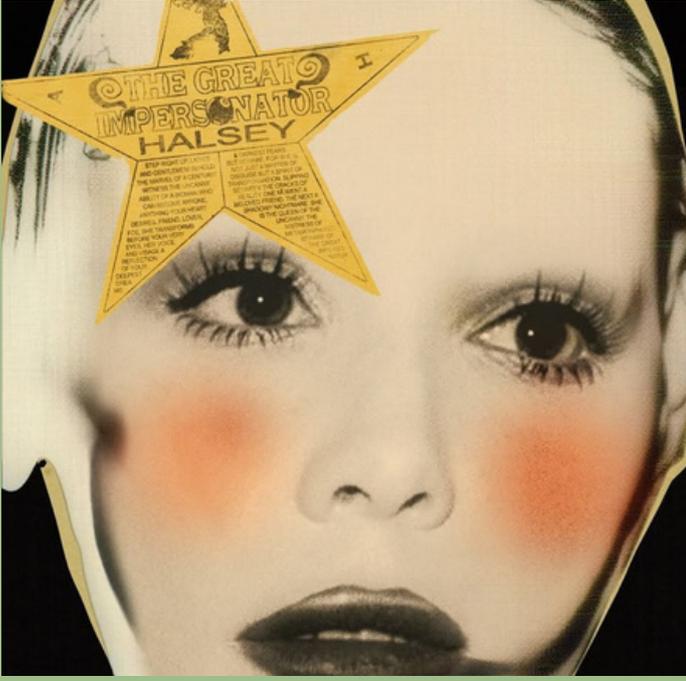
J. G.

pour Abdallah

UN SOIR UN COMÉDIEN ME
DEMANDA D'ÉCRIRE UNE PIÈCE
QUI SERAIT JOUÉE PAR DES NOIRS.
MAIS, QU'EST-CE QUE C'EST
DONC UN NOIR? ET D'ABORD,
C'EST DE QUELLE COULEUR?

J. G.

VILLE DE SAINT-NAZAIRE
ROBERT LIENSOL
VILLAGE
BACHIR TOURÉ
ARCHIBALD
MAMADOU CONDÉ
DIOUF
GÉRARD LEMOINE
VERTU
LYDIA EWANDE
BOBO
TOTO BISSAINTHE
FÉLICITÉ
DARLING LEGITIMUS
NEIGE
JUDITH AUCAGOS
LA REINE
GISELE BAKA
LE JUGE
DIA FARA
LE VALET
EDÉE FORTIN
LE MISSIONNAIRE
GEORGES HILARION
LE GOUVERNEUR
THÉO LEGITIMUS

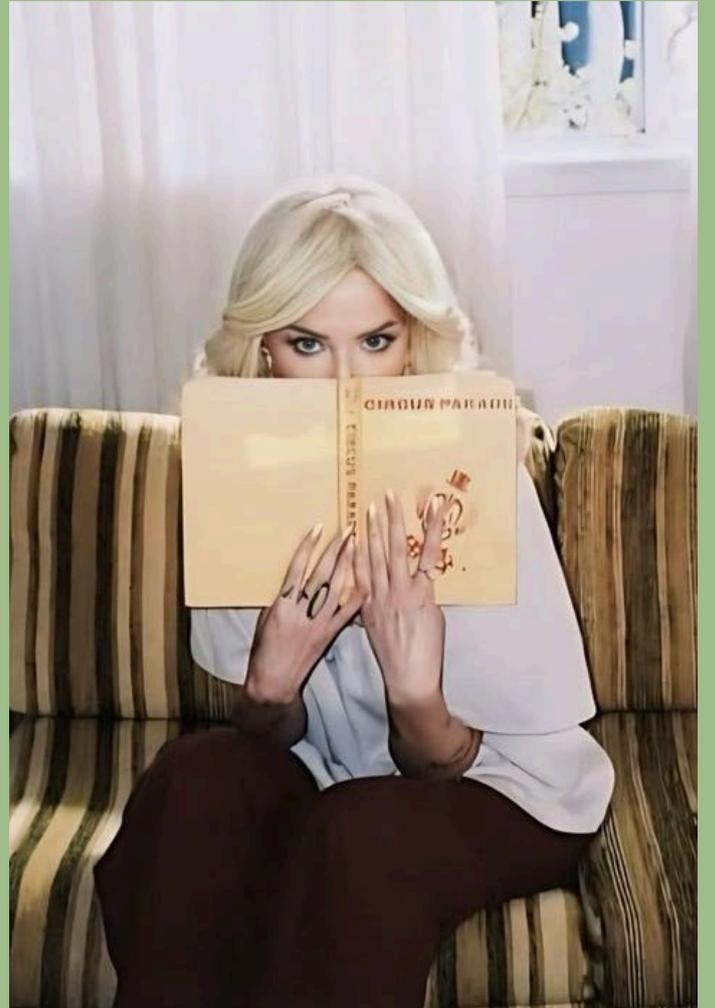


Halsey, son çıkardığı “The Great Impersonator” albümünde lupus ve lösemi tanılarında sonra başarı kaygısı olmadan ve ileride deneme fırsatı bulamayacağı korkusuyla denemediği türlerde şarkılar yapmıştır. Britney Spears, Dolly Parton, David Bowie, Kate Bush, Amy Lee, Stevie Nicks, Björk, Marilyn Monroe, Fiona Apple, ve Cher gibi sevdiği sanatçıları ilham alıp 1970’lerden 2000’lere kadar o dönemlerin özelliklerini ve sanatçı stillerini albüme serpiştirmiştir.

The Great Impersonator, sanatçının kendi deyimiyle varoluşsal bir kriz yaşadığı, yaşam ve ölüm arasında sıkıştığı bir dönemde yazılmış; hem çılgın hem de sakin bir albümdür. Albümde benlik karmaşası, ölüm,

umut, inanç, ihanet, aile sorunları, annelik, ün, melankoli ve kendine yapıştırılan etiketlere yabancılaşma gibi temalar işleniyor.

Halsey, ölümcül hastalıklarından dolayı umutsuz olduğu bir dönemde yabancılık hissiyle boğuşurken, kendisine güçlü, inançlı ve umut dolu bir benlik arıyordu. Albüm, hayatı olduğu gibi gerçekçi sunarken dinleyenleri iniş çıkışlı ve oldukça duygusal bir yolculuğa çıkartıyor ve Halsey’nin bu durumlarla nasıl başa çıktığını anlatıyor.





Albümde yer alan üç “Letter to God” ara bölümü, Halsey’nin farklı dönemlerde Tanrı’yla kurduğu duygusal ve inançsal ilişkiyi yansıtır. “Letter to God (1974)”, küçükken hasta bir çocuğa duyduğu kıskançlıkla birlikte sevgiye özlem duyan ve kendini dışlanmış hisseden birinin iç dünyasını ve tüm bunları yaşayabilmek için kendisinin de hasta olmayı dilediği bir çocuğu anlatır. “Letter to God (1983)” ise ilk duasından pişmanlık duyduğu, Tanrı’nın ve insanların ondan kurtulmak istediğine inandığı bir dönemi işler, bu parçada inanca ve kendine yönelik yabancılaşma öne çıkar. “Letter to God (1998)”de ise artık bir anne olan Halsey, sevdiklerini kaybetme korkusuyla Tanrı’ya yalvarır, ancak dualarının kabul olacağına dair şüphe içindedir. Üç parça da sevgi, inanç ve benlik üzerinden şekillenen derin bir yabancılaşma temasını barındırır.

Albümde yabancılaşma temasını diğer şarkılarda da görebiliriz. “Alice of the Upper Class” şarkısı Alice in Wonderland eserinden aldığı ilhamla, bu dünyaya aidiyet hissetmemesini, ama sanki öyleymiş gibi taklit ediyor oluşunu ve bir başkasına memnuniyetle yerini verebileceğini anlatır. “Only Living Girl in LA”, her güne farklı biri olarak başlama isteğini, bedenine duyduğu yabancılığı, dünyanın onsuz da dönmeye devam edebileceği düşüncesini ve şarkıcılıktan çok, gündelik yaşamda her şeyi derinlemesine hissedebilmesinin onun asıl yeteneği olduğunu anlatır. “Arsonist” ise bir rüyadan uyandığını sanarken, aslında hala uyuduğunu ve hiç uyanmak istememesini, hayata karşı yabancılık hissetmesini yine Alice in Wonderland ilhamıyla işler. “Life of the Spider (Draft)” korunmak için



eve saklanan, ördüğü ağlar için çok uğraşan ama kolayca savrulabilecek bir örümcek imgesiyle, partnerinin Halsey'e olan korkusunu ve aslında ne kadar zayıf ve güçsüz olduğunu ele alır. “Darwinism” şarkısı diğer insanlar cennetteyken, kendisinin bir sürgünde olduğu düşüncesiyle, kendisini “yalnız kişi” arketipi olarak görüyor olmasını anlatır. Yanlış evrimleşmiş olabileceği fikirleriyle hayata uyum sağlayamamasını, mutlak düzene ve anlam arayışına karşı isyanını ve evrendeki yerini sorgulamasını ele alır.

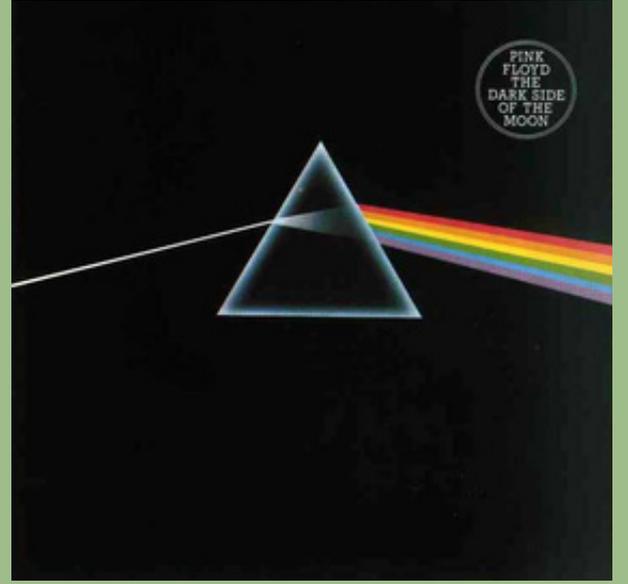
Değişen hayat koşulları karşısında ve yaşadıkları sonucu kendisine, ilişkilerine, anneliğe ve tanrıya yabancılık hisseden Halsey, albümü “*In here lies the great impersonator.*” diyerek bitiriyor. Albüm, özellikle hayata karşı duyulan yabancılaşmayı en yalın ve şeffaf haliyle anlatırken, “büyük taklitçi” ise bu yolculuk boyunca bir taklit değil, kendi gerçek benliğini ortaya koyuyor.

Müziyenlerden Kelimelere — Zamanın Akışı ve Bireysel Yabancılaşma: Pink Floyd - Time

Sinem GÜLER

Zaman zaman kendimizi insanlardan, çevremizden ve hatta ruhumuzdan bile kopuk hissettiğimiz anlar olur. Bu his bazen, anlamlı ve derin ilişkiler kuramamıza, sürekli bir yalnızlık hissetmemize ya da çevremizde olup bitenlerden uzaklaşmamıza yol açar. Zamanın nasıl geçtiğini, neler olup bittiğini anlamaya vaktimiz kalmaz. Hayatın akışındaki kontrolümüzü kaybederiz.

Pink Floyd'un "The Dark Side of the Moon" albümündeki Time şarkısı, tam da bu kopukluk ve kontrol kaybı hissini müzikle ve sözlerle derinlemesine yansıtır. Şarkı, zamanın hızla akıp gitmesi ve bireyin bu akışta nasıl kendine yabancılaştığını, yaşamının kontrolünü nasıl yitirdiğini anlatır.



*"And then one day you find
Ten years have got behind you
No one told you when to run
You missed the starting gun*

*So you run and you run, you
catch up with the sun, but it's
sinking
Racing around to come up
behind you again
The sun is the same in a relative
way, but you're older
Shorter of breath and one day
closer to death"*

Sadece zamanın içinde sürüklendiğinizi düşünün, farkında olmadan zamanın geçtiğini, bunun yarattığı pişmanlığı ve boşluğu... Bu sözler tam olarak o hissi yansıtır. Kişinin yaşam yolculuğunda kendini yalnız ve yönsüz hissetmesini ifade eder. Kişi, hayatının kontrolünü alması gereken anlarda bunu yapamaz, bu da onun çevresinden ve kendi yaşamından kopmasına neden olur. Böylece aidiyetsizlik ve insanlarla kurduğumuz bağın kopması gibi duygular açığa çıkar. Kendimizi çevremizde olan bitene ve herkese karşı yabancı hissederiz.

Söz yazarı Roger Waters, 28 yaşlarında, hayattan hâlâ bir şey beklediğini ama o şeyin hiç gelmediğini, ancak hayatın bir gün başlayacağını düşünürken aslında çoktan başladığını ve hızla akıp gittiğini fark edip bu şarkıyı kaleme almıştır.

Ne zaman harekete geçeceğini, nasıl bir yön izlemesi gerektiğini bilmeden, toplumun hızına ve beklentilerine ayak uyduramadan yaşamı kaçırmış hisseder. Böylece



Waters hem kendine, hem de çevresine karşı yabancılaşmış olur. Waters'ın bu deneyimi yalnızca kişisel bir pişmanlık değil, aynı zamanda çoğu insanın yaşadığı bir durumdur. Time, bu yönüyle yalnızca geçip giden zamanı değil, zaman içinde kendine, çevresine ve hayatına yabancılaşan bireyin ruh hâlini anlatır.

Bu şarkı, hepimizin bir noktada karşı karşıya kaldığı o tanıdık duyguyu; geç kalmışlık hissini, anlam arayışını, varoluşsal sorgulamalarımızı dile getirir. Yabancılaşma, modern insanın kaçamadığı bir deneyimdir. Time bu deneyimi anlatıp Pink Floyd'un en popüler şarkılarından biri olmayı başarmıştır. Zamanı kaçırmamanın, kendimize yabancılaşmanın ve yaşamın ortasında bir yere ait hissedememenin melodisi olmuştur.

YALNIZ KALMAK

Rabia TAM



Düşünceler ve duygular da en az insanoglu kadar eski olduğundan yalnızlık, tarih boyunca felsefenin ve felsefecilerin üzerinde kafa patlattığı bir konudur.

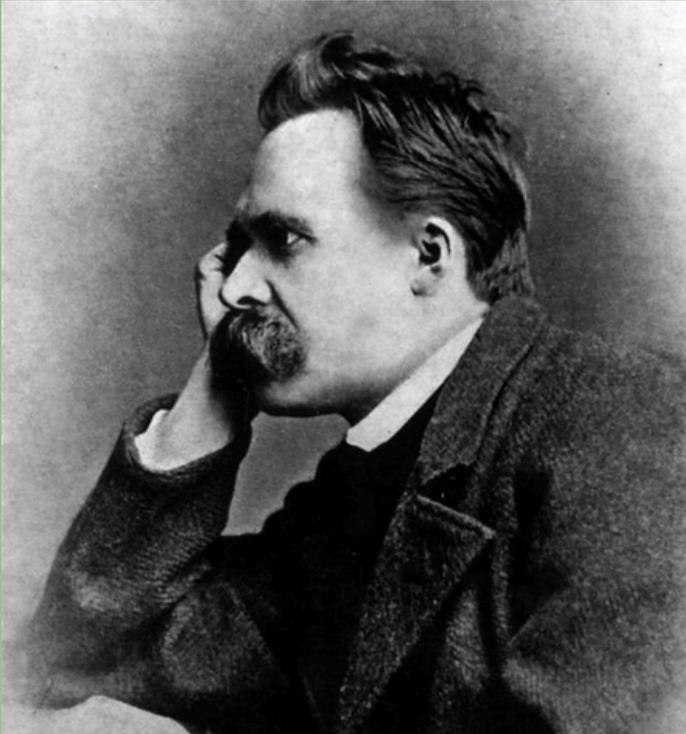
Yalnızlığın bir seçim mi yoksa bir zorunluluk mu olduğu kitleden kitleye, düşünceden düşünceye değişmesine karşın, yalnız kimse denildiğinde aklımızda genelde depresif, toplumun dışına itilmiş, ötekileştirilmiş insan profili canlanır.

Bu profildeki kişiler, yalnız olmanın ötesinde, zamanla topluma ve hatta kendilerine karşı bir yabancılaşma duygusu da geliştirebilir.

Yalnız bir hayat, birinin kendi kararıyla seçebileceği bir yaşam stili gibi gelmez. Kişide negatif duygular çağrıştıran bir kelimedir adeta. Üstelik günlük hayatta sürekli konuşulan, varlığı son derece rahatsız edici olmasına rağmen peşimizi bir türlü bırakmayan bir his gibi gelir.

Bazı önemli filozofların da genel çalışmaları, incelemeleri, kitapları yalnızlık üzerine kurulmuştur; hatta kişiliklerinin bir parçası haline gelmiştir. Felsefeye önemli bakış açıları kazandıran Friedrich Nietzsche'ye göre ise yalnızlık, sadelik veya tek kalmak değil; olgunlaşma yoluna girerken sahip olmamız gereken bir şeydir. Olgun bir insan, gerçek bir ruh sadece toplumdan sıyrılarak kendisinin en verimli haline ulaşabilir. Nietzsche'ye göre sosyal bir hayat sürmek, kişiyi sığlaştırır.

Toplumun bireyde yarattığı bu sıklık, zamanla insanın kendine ve hayatına yabancılaşmasına zemin hazırlar.



Topluluklar, özgün düşünceyi veya farklı olanı kabul etmek istemez.

Kapitalist sistem, herkesin aynı fabrikadan çıkmış gibi bire bir olmasını ister.

Bu sistemde birey, hem kendine hem de çevresine yabancılaşmaya zorlanır; çünkü özgünlük, sistemin çarklarına uymaz.

Herkesin her şeyi aynı düşündüğü bir yerde kimsenin çok bir şey düşünmediği aşıkardır. Nietzsche, sürü ahlakını yanlış bulur; çünkü sürü içerisinde iyi ve kötünün ayrımı yapılamaz. Kimin kurt, kimin kuzu olduğu belli değildir. Ayrıca morfin gibi seni kendine bağımlı kılar. Bir eroınman; madde etkisinde kendinden geçip doğruyu veya yanlış seçemiyorsa, herhangi bir insana, tarikata, dine bağımlı biri de hakikati hayalden ayıramaz.

Bu da bireyin dışsal otoriteler yüzünden kendi gerçekliğinden koparak derin bir yabancılaşma yaşamasına yol açar.

Bu yüzden üst insan, sanatla uğraşan kişi, toplumdan ve onun getirdiği bağnaz düşüncelerden koparak kendi gerçekliğini yaratmalıdır. En meşhur sözlerinden biri olan “Tanrı öldü.” aslında yukarıda da kimsenin olmadığını, gerçekte yalnız olduğumuzu ve kendimizi bilmemizin, i dünyamıza dönmemizin bizim için en hayırlısı olduğunu söylemek için yazılmıştır.

Bu ie dönüş çağırısı, insanın evrensel düzeyde yaşadığı yabancılaşmaya karşı geliştirebileceği belki de tek savunmadır.



Modernist ve postmodernist düşünürlerin aksine Nietzsche'ye göre yalnızlık, ne trajik bir oyunun ögesidir ne de romantik bir bakış açısı; sadece kendimize giderken ödediğimiz bedellerden biridir. Friedrich Nietzsche'nin ustalık eseri olan “Böyle Buyurdu Zerdüşt” kitabında başkahraman yalnız başına dağlarda yaşayan bir nevi yeni nesil peygamberdir. Fakat öğretileri ilahi bir kaynaktan değil, kendi başına yaşadığı ve farkına vardığı düşüncelerden ortaya çıkmıştır. “Dağlarda yalnız kaldım, insanlardan uzaklaştım, kendimi buldum.” sözleriyle de yalnızlık ve kendini bulmanın paralel gittiğini gösteren örneklerden biridir. “Yalnızlıkta, insan kendini yer; kalabalıkta ise başkaları onu yer. şimdi seçimini yap.” (İnsanca Pek İnsanca).



Yalnızlığım, insanların varlığıyla ya da yokluğuyla ilgili değil. Tam tersine, yalnızlığımı çalıp karşılığında gerçek bir dostluk sunmayanlardan nefret ederim.” (Hayat Dedğin Nedir Ki?).

“Yüksek ruhlu, felsefi insan yalnız kalır; yalnız kalmak istediği için değil, doğası gereği öyledir.” (Güç İstenci).

“Yalnızlık, bir tür testtir. Kendiyle barışık olamayan kişi, yalnızlıkla yüzleşemez.”

Çünkü yalnızlıkla yüzleşmek, aynı zamanda insanın kendi içindeki yabancılaşmayla da yüzleşmesidir.

Nietzsche'ye göre yalnızlık, bireyin kaçtığı bir şey değil; kendini tanıma yolunda toplumla, kalıplarla ve hatta kendi benliğiyle yaşadığı yabancılaşmayı fark ettiği bir duraktır.

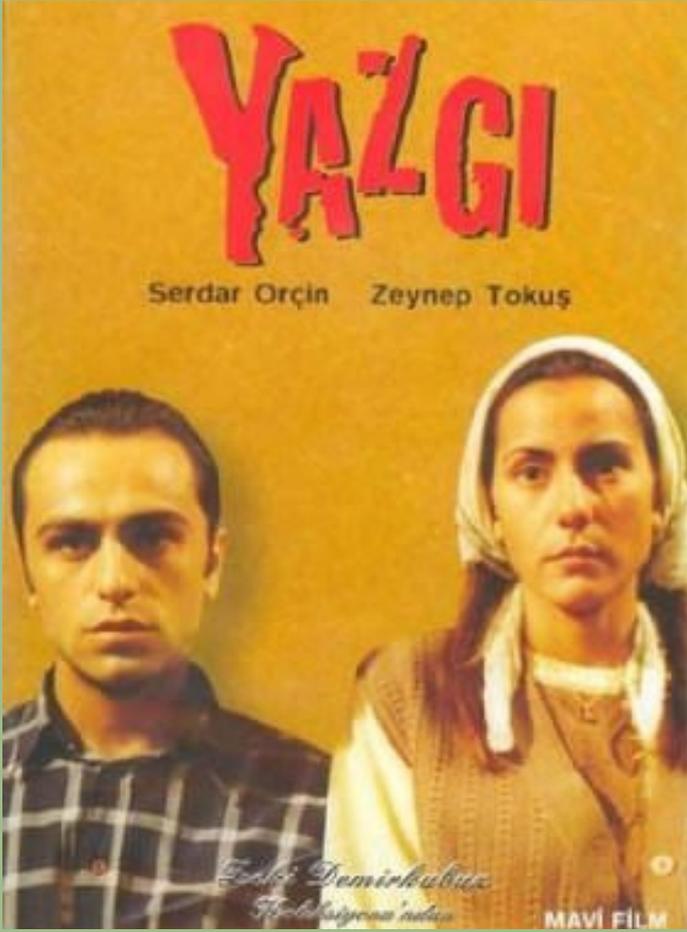
Yabancı ve Yazgı Eserlerindeki Yabancılaşma

İlayda ALKAN

Yabancılaşma, varoluşsal aidiyetin derin ve sessiz çöküşüdür. Birey, hem kendi iç dünyasına hem de topluma yabancılaşır, onlardan uzaklaşır, yoksunlaşır. Duygularına tutunamaz, içinde yaşadığı düzene yabancı kalır ve nihilistik bir anlamsızlığa dalar. Her şey tanıdık gelir fakat hiçbiri aidiyet duygusunu hissettiremez. Albert Camus'nun Yabancı romanında ve Zeki Demirkubuz'un bu eserden yola çıkarak yönetmenliğini yaptığı Yazgı filminde, yabancılaşma durumu varoluşun çıplak ve derin gerçekliğiyle yüzümüze çarpar. Birey, burada yalnız değildir; evine, topluma, ölüme, ahlaka ve hatta güneş ışığına bile yabancıdır.

Meursault (Yabancı) ve Musa (Yazgı) annelerinin cenazesinde

ağlamazlar, aşk karşısında heyecan hissetmezler. Meursault, cinayet işlerken bile, iradeden ziyade güneşin yakıcılığı gibi varoluşsal bir rastlantıdan dolayı eylemini gerçekleştirir. Öte yandan Musa, işlediği bir suçtan dolayı değil fakat bir yanlış anlaşılardan dolayı ölüm cezasına çarptırılır. Patronu kendi ailesini öldürür ve cinayet Musa'nın üstüne kalır ama o buna sesini çıkarmaz. Bu, Musa'nın "yazgı"sıdır ve sessizliği tercih eder çünkü kendisi için hiçbir şey "fark etmez". Ancak patronunun yaşananları itiraf etmesiyle Musa'nın suçsuzluğu anlaşılabilir fakat kendisi bunun için bir eylemde bulunmamıştır, edilgen bir karakteri vardır. Ölümün, yaşamın, olayların etkilemediği Musa'yı bu karar da pek etkilemez. Her iki eserde de toplumun tepkisi suçlarına



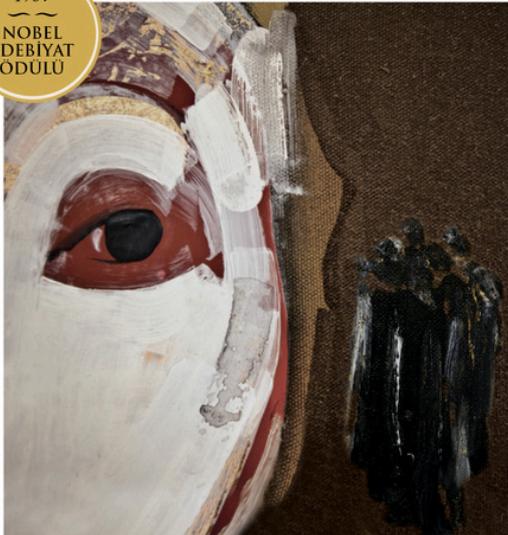
karşı değil, yeterince üzgün olmamalarını yani kayıtsızlıklarını garipsemdir. Adeta duygusal tepki göstermedikleri için toplum tarafından sorgulanır, yargılanırlar. Burada; hukukun yerini ahlak, ahlakın yerini ise toplum alır.

Camus, "absürt" kavramını kullanarak karakterini oluşturmuştur. İnsan her zaman anlam arayışı içindedir, ancak evren derin bir sessizliktedir. Meursault bu sessizliği kabullenir ve isyan etmeden hayatını sürdürür. Onun isyanı, tam da bu isyan etmeme durumundadır. Onun aksine Demirkubuz'un Musa'sı, bu tavrı Anadolu'nun kaderci anlayışına taşır. Camus'nun bilinçli kabullenışı, Musa'da "kültürel teslimiyet" halini alır. Ancak sonuç değişmez, her ikisi için de sessiz bir çatlak oluşur ve yabancılaşma ile birlikte "anlam" kavramları yok olur. Bu iki karakter, çürümüş değerlere karşı bir tür nihilistik bakış açısı sunar. Onlar sistemin dışına itilmiş değildir; aslında sistemin içindedirler fakat boşluğuna tutunmuşlardır. Ait oldukları bir yer yoktur çünkü ait

ALBERT CAMUS

YABANCI

1957
NOBEL
EDEBİYAT
ODÜLÜ



Çeviri: SAMİH TİRYAKİOĞLU



olunacak anlam, çoktan yok olmuştur.

Özetle buradaki yabancılaşma, basit bir yalnızlık değil; ontolojik ve varoluşsal sürgün halidir. Duyguların taklit, ahlakın gösteri, ölümün ise bir haber manşeti haline geldiği bu çağda, Meursault ve Musa, tüm gürültülerin içinde birer sessizlik olarak kalırlar. Anlamdan, varlıktan, hissiyattan uzaktadırlar. Hem tanıdık hem de yabancıdırlar.



Kaynakça

- Camus, Albert. Yabancı. Demirkubuz, Zeki. Yazgı (Film, 2001). Yazgı (2001) - IMDb

AYNADAKİ YABANCI: KENDİNDEN UZAKLAŞAN İNSAN



Sıla ÇAĞLAK

İnsanın kendine yabancılaşması kendi hayatının öznesi olmaktan çıkarak özünü kaybetmesi ile başlar. Özünden kopan birey isteklerini, arzularını, yönünü yitirmeye başlar ve kendi iç sesini duyamaz hale gelir. Bu durum, benliğin zedelenmesine ve bireyin kimlik kaybı yaşamasına neden olur. Bunun sonucunda birey, toplumun kendisine sunduğu role bürünerek oradan oraya savrulur bir hale gelir ve kendinden bile kopar. Bununla birlikte, yaşama ve kendine yüklediği anlamı kaybeder. Peki, insan neden kendine yabancılaşır?

İnsanın kendine yabancılaşmasında birçok etken vardır. Toplumsal baskı ve roller, sosyal medyanın yarattığı kimlik karmaşası, varoluşsal boşluk ve anlamsızlık hissi bu etkenlerin başında gelir. Albert Camus ve Jean Paul Sartre bu durumu varoluşsal açıdan ele almıştır. Camus, insanın ömrü boyunca bir anlam aradığını ancak yaşamda bir anlam olmadığından bunu bulamayınca kendine de yabancılaştığını öne sürer. Sartre ise varoluşun, özden önce geldiğini ve insanın özünü kendisinin yaratması gerektiğini savunur. Ancak özünü yaratmak sorumluluk istediğinden, insan bu sorumluluktan kaçır ve bu durum insanın kendisine yabancılaşmasına sebep olur. Bunlar, insanın kendine yabancılaşması konusundaki felsefi

bakış açılarıdır. Ancak bu konuyu toplumsal ve psikolojik açıdan da ele almak gerekir.

Kendine yabancılaşma kavramının toplumsal ve psikolojik sebeplerinin iç içe olduğunu söylemek mümkündür. Toplumun yöneliş biçimine ayak uyduran bireyin psikolojik olarak çöküşünün sonucudur kendine yabancılaşma. Toplumda merkez noktada yer alan aktivitelerden birisi sosyal medyadır. Sosyal medyada oluşturulan kimlikler çoğunlukla bireylerin asıl benliklerini yansıtmamaktadır. 2023 yılında yapılan araştırmalara göre sosyal medya kullanan insanların yaklaşık olarak %40'ı kendilerini oldukları gibi göstermemektedir. İnsanların çoğunun sosyal medyada “idealize edilmiş” versiyonlarını gösterdiklerini söylemek mümkündür. Bireylerin idealize edilmiş versiyonlarını yansıtmalarının ardında sosyal medyanın topluma dayattığı mükemmel hayat, mükemmel dış görünüş, mükemmel karakter algılarının olduğunu da söyleyebiliriz. Sosyal medyada geçirdikleri zamanın ardından

hayatın ve insanların sadece mükemmelleştirilmiş haline maruz kalan bireyler, kendilerini o kalıba sokmaya çalışırlar. Bu durum bireylerin kimlik kaybı yaşamasına sebep olur ve böylece varoluş krizi doğurur. Toplumsal rollerin de insanlar üzerinde aynı etkiye sahip olduğunu söylemek mümkündür. Erkeklerden daha az duygusal olmaları, daha güçlü gözükme beklentisi beklenir. Kadınlardan ise iyi bir anne ve eş nitelikleri taşımaları ve gerektiğinde ailesi için büyük fedakarlıklar yapacak, yuvayı ayakta tutacak bir “dişi kuş” olmaları beklenir. Toplumun çocuklara bile yüklediği roller vardır. Başarılı olup ailesini gururlandırmak, ailesinin kendisine koyduğu kurallar dahilinde bir hayat yaşamak gibi. Kişiler bu rolleri karşılayamayacak bir karaktere sahip olduklarında kimlik sorunları yaşarlar. Örneğin, kendisinden iyi bir anne olması beklenen kadının aslında annelik niteliklerine uygun bir karaktere sahip olmaması, hep güçlü gözükme zorunda hissettirilen erkeğin aslında oldukça duygusal ve kırılgan bir yapıda olması, bir çocuğun ailesinin kuralları ve arzuları dışında bir

hayatı tercih etmek istemesi gibi. Tüm bunlar aslında toplumun beklentisiyle örtüşmeyen karakter yapılarıdır. Ancak bireylerin zamanla yaşadıkları sosyal ve psikolojik sorunlar sonucunda kendileri olmaktan vazgeçerek topluma ayak uydurduklarını veya buna zorunda kaldıklarını söylemek mümkündür. Bu kendi haricinde biri olmaya çalışma mecburiyeti, insanlarda kimlik sorununa yol açarak kişinin kendisiyle arasına mesafe koymasına ve yabancılaşmasına sebep olur.

Tüm bunların sonucunda, benliğini yitirmiş ve kendinden uzaklaşmış insan profillerine şahit olmaktadır. Bu problemin farkına varıp düzeltmek isteyen toplumun şanslı ve farkındalığı yüksek bir kesimi de vardır. Ancak onlar da yine çareyi toplumun ya da sosyal medyanın onlara dayattığı şeylerde ararlar. İnsanların günümüzde düzenli terapi almaya başlaması, sosyal medyada “journaling” olarak adlandırılan günlük veya ajanda tutma eyleminin yaygınlaşması, “hayatı romantize etme” kavramının sosyal medya popülasyonunu etkisi altına alması

bunun örnekleridir. Bunların hepsi insanın bir çare arayışıdır. Yüzeyselleşmiş ve robotlaşmış ruhların yaygınlaştığı bir dünyada derinlik arayışıdır. Bireyin kendini yeniden bulma başkaldırısıdır. Yabancılaşma hissinden kurtulmak için denenen her yöntem, belki doğru belki de yanlıştır. Ancak her şeye rağmen çabalamak, oldukça önemli ve değerlidir.



Kaynakça

- Camus, A. (2019). Sisifos Söyleni (Çev. S. Cansel). Can Yayınları.
- Sartre, J. P. (2022). Varlık ve Hiçlik (Çev. S. Karakoç). İthaki Yayınları.

İNSAN OLMANIN EN TANIDIK HİSSİ; YABANCILAŞMAK

Nazlı Nur KAYMAKÇIOĞLU

İnsan, doğduğu andan itibaren yeni bir dünyaya açılır. Alışık olmadığı, yabancı bir dünyadır bu. Çevrenizi saran insanlar, konuşmalar, fikirler... Hiçbiri tanıdık değildir insana. Adeta bir yabancı gibi hissedersiniz olduğunuz yere ve evrene. Büyüdükçe ve zaman geçirdikçe alıştığınız bu dünya size yeniden yabancı gelmeye başlar. Peki bu nasıl mümkün olabilir?

Büyümeyi, yetişkin olmayı bir veda gibi düşünebiliriz. Çocukken bir elbise ya da bir maske gibi üzerimize giydiğimiz karakter, bir anda bize ait değilmiş gibi gelmeye başlar. Bu durumun ne kesin bir zamanı vardır ne de kolay bir çözümü. Bir gün fark edersiniz ki, odanızdaki eşyalar, posterler, kıyafetler sanki size ait



değilmiş gibi durur. Aynaya baktığınızda gözlerinizde gördüğünüz ışık bile size yabancı gelir.

En çok da kendine yabancılaşır insan; çünkü en iyi tanıdığını sandığı kişi, kendisidir. Belki de bu, insan olmanın en tanıdık hissidir: Kendi hayatının içinde kaybolmak. Kalbinin, aklının ve bedeninin ruhuna yabancı gelmesi... İşte bu da büyümeye doğru atılan ilk adımdır.

Çocukluk döneminde aileniz, oyun arkadaşlarınız, o sıcak, mutlu ve dertsiz anlarınızın hepsi sizin güvenli bölgenizdir. Bu güvenli bölgeyi anılarla ve çevrenizdeki insanlarla siz inşa edersiniz. Ama zaman durdurulamaz; yaşınız, kafanızdaki düşüncelerle birlikte büyümeye başlar. O sabit yapı, o güvenli duvar, elinizde olmadan sarsılmaya başlar. Yeni deneyimler, beklenmedik — belki üzücü, belki mutluluk verici — olaylar kimliğinizi sorgulamanıza neden olur. Çocukken üzerinize giydiğiniz o maske bir anda size küçük gelmeye başlar. Yeni dünyalar ararsınız, sorgularsınız. Yıllar geçtikçe sesinizle beraber düşünceleriniz de değişir. Artık “sen” olmak çok daha karmaşıktır.

“Ben kimim?” sorusu, kafanızda dönüp dolaşan, cevabını sürekli düşündüğünüz bir döngü haline gelir. Bu durum, sevdiğinizle aranızdaki bağı bile zayıflatabilir. Çünkü kendi benliğinizi sorgularken, bu amaç içinde kaybolmuşken başka insanlarla nasıl yakın olabilirsiniz ki? Siz kendinize bile yakın değilsinizdir.

Tam kendinizle ilgilenmeye başlamışken, bir yandan da toplum-

un belirlediği sorumlulukların ve yüklerin altında ezilmeye başlıyorsunuz. Artık iki kişiliğiniz vardır: biri toplumun size dayattığı rollerle şekillenen, diğeri ise sizin henüz keşfetme sürecinde olduğunuz gerçek kimliğiniz.

İnsanlara yabancılaşmakla kalmaz, içsel olarak da yalnız kalmak istersiniz. Kalabalıklar içinde bile bir mesafe koyarsınız, çünkü yabancılaşma yalnızlık doğurur. Ama bu süreç elbette kalıcı değildir. Eski benliğiniz yavaş yavaş solarken, yerine daha sorgulayan, daha mantıklı düşünen bir “siz” doğar. Yani her bitiş, bir başlangıcın öncüsüdür. Bu hâl her ne kadar zorlu olsa da, belki de yeniden doğmanın bir habercisidir.

Büyümek, çoğu zaman insanın hayattaki ilk vedasıdır. Kalbindeki, ruhundaki ve aklındaki eski parçalar birer birer gitse bile, sen o yeni parçaları oluşturarak yepyeni bir “ben” yaratırsın. Yabancılaşma hissi, düşünüldüğü gibi kötü olmak zorunda değildir. Kendi yarattığın bu özgün kimlik, zamanla aidiyet hissini yeniden getirebilir ve en gerçek halinle tanışma imkanını sana tattırır.

ALIENATION

(uh-lee-uh-nay-shuhn)

The word derives from the Middle English Period 'alienacioun' which means 'transfers of ownership rights, mental derangement'. This word is borrowed from Old French 'alienacion' and Latin word 'alienatio' meaning 'estrangement'.

It means isolating from earthly things.

Related Words:

- Outsider
- Norms
- Problem

Heathcliff from the book of Wuthering Heights becomes isolated and this isolation from the society and from himself leads him to become crazy.

IDENTITY

(igh-den-tuh-tee)

The word comes from Latin 'idem' → same

Late Latin 'idenditas' → sameness

Middle French 'identité' → oneness

It means distinguishing traits of an individual. The meaning and roots seem confusing since it comes from 'same' but shows differentiation but it's actually the sociological idea of identity apart from it separates two.

Related Words:

- Equality
- Gender
- Origin

The first usage of identity dates back to 1545. The usage of the word increased rapidly after the 20th century owing to the importance placed on identities.

ENVIRONMENT

(un~~h~~-vigh-runh-muhnt)

The word descends from the French word 'environ' → to surround, encircle. 'Ment' originally comes from Latin 'mentum' and French to give a result or action.

It means everything that rounds about human or non human.

Related Words:

- Nature
- Wild
- Peace

The primary Mother Goddess in Turkish mythology -who is also guardian of children, women and nature- is Umay Ana. She embodies nature and living creatures.

BOND (bond)

The word comes from Old English, a variant of 'band'. The adjective meaning 'bonda' also has the meaning of 'tenant'. Words like husbandman, bind, bound, bondage, bondman share the same roots.

It means connection between two things.

Related Words:

- Parental
- Security
- Soul

In Greek mythology, the twins Castor and Pollux share a deep bond. When Castor dies, Pollux gives up from his immortality to be with his brother.

MEANING (mee-ning)

The verb 'mean' derives from Old English 'mænan'. This means to think or intend. The 'mean' known as 'rude' comes from Proto-Germanic and originally stands for 'average, common'. Ing suffix comes from both Old English and Proto-Germanic to demonstrate ongoing action.

It means a thing to express or convey.

Related Words:

- Absurdity
- Eternity
- Resilience

The Myth Of Sisyphus essay from Albert Camus questions the meaning/meaninglessness of life as Sisyphus is punished in the underworld by pushing a rock. When the rock reaches the top, he has to do it again and again.

EMOTION

(uh-mohn-shuhn)

The word originates from Latin → "ex" (out)

Latin e and movere → move

Latin emovere → move out, remove

French émouvoir → excite

French émotion

English emotion

The feelings are moving from inside to out so that's why -out- is used. It means state of feeling.

Related Words:

- Mentality
- Misery
- Ambition

Mary Shelley's Frankenstein shows Victor Frankenstein and his creature's isolation from society and themselves. This leads to emotions like despair, revenge.

sizden gelenler

Zeynep ARITOPRAK ✦ Dikiş Kutusu

Elif Azra NAYIROĞLU ✦ CLINGING TO SHADOWS

Birkan DOĞAN ✦ Kendini Korumak Bir Lüks
Değil, Bir Zorunluluk

Ayşe Nur BELER ✦ VIEWFINDER OF THE
UNSEEN: FEMALE
ALIENATION IN
ATWOOD'S POETRY

AFRANUR ✦ (şiiir)

*hepinize
teşekkür ederiz!*

DİKİŞ KUTUSU

Zeynep ARITOPRAK

Simsiyah karanlığı delmesi için,
İğne ipliğimi getirdim anne.
Bana renkli bir ip verir misin?
Mümkünse açık mavi olsun.

Kızın kabuslara yatıyor anne,
Farkında mısın?
Olmamalısın aslında.
Çünkü ben en iyi oyuncu dalında Oscar aldım.

Cambaz olup dengede duruyorsam
Her sabah her öğle her akşam,
Yaşamayı becerebildiğimden değil anne;
Büyüdüğümden.

Kulaklarım çınlıyorsa sıkça anne,
Didem abladan, Nilgün abladan sor hesabını.
“Ne diye yazdınız o güzelim dizeleri?!”
Baksanıza Sevinç sizin ayak izlerinizin ardında...

Sevinç utanmasa her şeyini bırakıp
Domates çorbası içecek sadece.
Yoldaki kuşları besleyecek,
Yoluna koyulan kuşları büyütecek...

21.08.2023



CLINGING TO SHADOWS

It is not the veil I wear to cover my crime —
It is the marriage I made for others' eyes.
Never my desires, always theirs.
Never my decisions, always yours.

It is not the cholera that kills us.
Was it love? Perhaps just your sweet deception.
The cut in your words runs deep —
But not as cruel as the silence by your side.

I looked into the mirror — I was not there.
A silhouette loved by others, never by me.
In a city of sickness, loneliness clung to my skin.
And then I knew, salvation never lies in another,
But quietly waits in me.

No — it wasn't love, but the comfort of clinging.
You were never truly there, nor was I.
Two strangers, performing the same play.

Inspired by W. S. Maugham's *The Painted Veil*

Elif Azra Nayıroğlu

KENDİNİ KORUMAK BİR LÜKS DEĞİL, BİR ZORUNLULUK

Birkan DOĞAN
IG:@birkandogan_

Bir dönem hepimiz şöyle düşünmüşüzdür:

“Önemli olan insanın kendini geliştirmesi, çevrenin çok da önemi yok.”

Bu düşünce, kulağa güçlü ve içten bir inanç gibi gelir. Ancak zamanla anlaşılıyor ki, bu bakış açısı eksik ve biraz da saftır. Çünkü insan, sadece kendi çabasıyla değil, aynı zamanda etkileşimde olduğu çevreyle şekillenir.

Her gün onlarca insanla temas hâlindeyiz. Kimileri dertli, kimileri öfkeli, kimileri sevgisiz büyümüş. Bu insanların hayata bakışı, konuşma biçimi, değerleri zamanla bizim alanımıza sızıyor. Sadece fikir olarak kalmıyor; duygularımıza, kararlarımıza, hatta gündelik dilimize karışıyor. Öyle bir an geliyor ki, düşündüğümüzü sandığımız şeyler aslında bize ait değil. Bu noktada Friedrich Nietzsche'nin şu sözünü hatırlamak gerekir:

“Kalabalığın içindeyken, onların düşündüğü gibi düşünüyorum ve aslında düşünmediğimi fark ediyorum. Sanki kendimden sürgün ediliyorum.”

İşte bu yüzden çevrenin etkisini küçümsemek tehlikelidir. Bazı fikirler sadece duyulmaz; hayatımıza sızar. Örneğin “geleneği yaşatmak” kisvesi altında bazı kısıtlamalar, bir anda bizim yaşam tarzımıza kadar uzanabilir. Herkesin fikrine açık olmak, her sözü dikkate almak bir olgunluk gibi görünse de, çoğu zaman kendi hakikatinden uzaklaşmaktır.

Kimi insanlar bu gerçeği erken fark etmiş. Kendilerini koruyacak alanlar yaratmışlar: belli okullarda okumak, belli semtlerde yaşamak,

çocuklarını daha "uyumlu" çevrelere sokmak gibi. Bu dışarıdan bakıldığında kibir gibi görünebilir. Oysa çoğu zaman bu, bir farkındalık ve korunma refleksidir. Zygmunt Bauman'ın da dediği gibi:

“Kalabalıktan uzak dur. Kitlesele hislerin seni yutmasına izin verme. Kendi iç sesini duyabilmek için yalnız kalmayı öğren.”

Fakat bu korunma çabasının da bir zaafı olmuş: İçerik yerine biçime odaklanılmış. Yani paraya, konuma, gösterişe... Oysa korunma sadece fiziksel değil; zihinsel, duygusal ve kültürel de olmalıydı. Zarafet, empati ve görgü gibi değerler geri planda kalmış.

Peki biz ne yapmalıyız?

Herkesi dinlemek zorunda değiliz. Her sesi hayatımıza dahil edemeyiz. Çünkü bazı insanlar yalnızca düşüncelerini değil, yüklerini de taşır. Onlara alan açtıkça, kendi zihinsel evimizi daraltırız. İç sesimiz boğulur. Bu yüzden bazı kapıları bilinçli olarak kapatmak gerekir. Bu bir kibir değil, bir sadeleşmedir.

Gerçek dostluklar da bu sadeleşme sürecinde ortaya çıkar. Herkesle dost olunmaz. Her eğlenceli insan, ruhumuza iyi gelmez. Bizi anlayan, olduğumuz hâliyle kabul eden insanlarla bağ kurabilmek, gerçek anlamda bir seçicilik gerektirir. Bu noktada Alain de Botton'ın ifadesi oldukça anlamlıdır:

“Dostlarımızı yalnızca eğlenceli oldukları için seçmeyiz; daha da önemlisi, bizi kim olduğumuzu düşündüğümüz hâlimizle anlayanlar oldukları için seçeriz.”

Ve bazen yalnızlık, en sağlıklı çözümdür. Gürültüden uzaklaştığında, düşüncelerini daha net duyarsın. Kendi sesini bulursun. Nietzsche'nin de belirttiği gibi, herkesin kovalasından içmek istemediğinde, kendi zihinsel bağışıklığını kurmaya başlarsın.

VIEWFINDER OF THE UNSEEN: FEMALE ALIENATION IN ATWOOD'S POETRY

Ayşe Nur BELER

This Is a Photograph of Me

It was taken some time ago.

At first it seems to be

a smeared

print: blurred lines and grey flecks

blended with the paper;

then, as you scan

it, you see in the left-hand corner

a thing that is like a branch: part of a tree

(balsam or spruce) emerging

and, to the right, halfway up

what ought to be a gentle

slope, a small frame house.

In the background there is a lake,

and beyond that, some low hills.

(The photograph was taken

the day after I drowned.

I am in the lake, in the center

of the picture, just under the surface.

It is difficult to say where
precisely, or to say
how large or small I am:
the effect of water
on light is a distortion

but if you look long enough,
eventually
you will be able to see me.)

Margaret Atwood

Margaret Atwood's deeply meaningful poem portrays a photograph in which you may not exactly see the actual picture. Thus, as many of her writings, this poem needs to be analyzed carefully so as to realize the silhouette of a drowned woman.

The poem portrays a landscape from nature at first glance. With her description, it is not difficult to imagine a place which is purely usual and ordinary. But poem's hidden voice begins to appear in which it is sharply and suddenly stated as "(The photograph was taken the day after I drowned." Atwood, as the most probable speaker, shows herself in the middle of the poem stating that she is "in the lake, in the center of the picture, just under the surface." In this regard, the poem could demonstrate the possible alienation portray of seen and unseen.

The very first lines of the poem literally describe “part of tree, lake, and hills” that reminds a simple picture of nature. Due to this image, the poem seems not to show any deeper meaning until Atwood herself represents her identity as the voice of alienated females: “I am in the lake, in the center of the picture, just under the surface.” Through this appearance of Atwood, the poem also reflects its hidden meaning in parallel. The subject, who cannot be identified in the picture, is in the narration. Hence, the main inquiry of the poem is revealed as: Where is the woman?

Atwood does not merely mirror the unseen females but also questions how women have been alienated in narratives, societies and memories. In the poem, represented woman does not physically exist since she has been drowned. Additionally, in the beginning of the poem, she is not mentioned which may imply the fact that she is deprived of her voice, her existence and her body. Thus, the only way that she could be seen is to be looked carefully, yet still she is seen in “a smeared print: blurred lines and grey flecks blended with paper”.

Alienation in this poem does not merely imply suffer and the difficulties of being a stranger to the individual herself or world. More than that it may project how society make women unseen in a poetic description. Women appear as the latest not only in the photograph but also in the poem. Atwood’s speaker is dead but speaks. Hence, she (the speaker) exists herself from the viewfinder that she has been ignored.

To conclude the poem, there is one question left: Do unseen women only disappear in the old photographs; or have we learned how to “look” yet?

AFRANUR

Sana daha önce okumadığın şiirler yazardım.
Yazıyorum.
Öyle şiirler ki bunlar, intihar ederdin benimle.
O kadar güçlü, ama bir o kadar zayıf şiirler...
Ben gibi.

...

Haron soruyor:
“Ne için buradasın?”
(Hayret, konuşuyor muydu kendisi?)
Ben konuşamam ki...
Yazarım,
diyemedim.

Ben ölmedim ki.
Ne için bu kayıktayım?

Susmuyor Haron:
“Öldün,” diyor.
“Onun için.
Yazarken...”

Yedin kâğıtları, sıkıştı kaldı kursağında.
(Susmuyor kayıkçı.)
“Ne cevap aldın,
ne cevap verebildin kendine?”
Ben Havva mıyım?
Kursağında kalan ya elmaysa?
Nesin sen?

Ah, Tanrı'nın cezası!
Yaratırken seni, sordu mu ki bana?
“Yüreğini yakacak.” dedi mi ki?

Kalmadı dünya üzerinde okyanus.
En son Nuh ile gelmişti.
Şimdi hepsi ateşimin içinde.

Sana daha önce okuduğın şiirler yazdım.
Yazmıyorum artık.
Öyle şiirler ki bunlar, anlamazsın sen.
Çünkü senin ruhun Everest.
Ben gibi değilsin.
Olamazsın.

PAÜ | İngiliz Dili
ve Edebiyatı

HALO

Temmuz 2025

